

SINTEZA II
propunerilor la proiectul de Lege cu privire la gazele naturale
(număr unic 128/MEn/2025)

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>Scrisoare nr.17-1076 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Ministerul Finanțelor <i>Scrisoarea nr.07/5-03/109/328</i>		În limita competențelor funcționale, reiterează obiecțiile formulate prin avizul 07/5-03/109/328 din 11 martie 2025, întrucât acestea nu au fost luate în considerare de către autor.	Se acceptă, Subiectul respectiv a fost discutat suplimentar în cadrul ședinței comune cu Ministerul Finanțelor.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <i>Scrisoarea nr.2025PLP-935 din 02.04.2025</i>	1.	La pct. 4, intenția de modificare al articolului 15 alin. (1 ¹), propunem substituirea textului „în contextul” cu textul „în cazul”, întrucât nu este specific utilizarea în textul unui act normativ a expresiei invocate mai sus;	Nu se acceptă, Înțelegem că propunerea se referă la Art. I, pct. 7 din Proiectul legii (privind completarea art. 15 cu alin. (1 ²)), revizuit și completat în conformitate cu propunerile recepționate de la părțile consultate în cadrul primei runde de consultări publice. În ceea ce privește propunerea MAIA, menționăm că sintagma „furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art.89 și 90” este utilizată în textul Legii nr. 108/2016, care urmează a fi modificată conform Proiectului legii (a se vedea în acest sens art. 4, alin. (1), let. g), art. 7, alin. (1), lit. b) și o), art. 8, alin. (1), lit. e), art. 12, alin. (7), art. 15, alin. (8), art. 16, alin. (6), art. 17, alin. (5) etc.). Or, în conformitate cu art. 63, alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie.
	2.	La pct. 4, intenția de completare al articolului 16 cu alineatul (6 ¹), propunem substituirea textului „preia consumatori finali” prin textul „preia drepturile și obligațiile din contractele încheiate cu consumatorii finali”, întrucât consumatorii reprezintă în sine persoane fizice sau juridice care, în opinia Ministrului, nu pot face obiectul unei operațiuni de transmitere. În pofida faptului că între comercianții profesioniști se utilizează expresia de „preluare” „transmitere” a clienților, din punct de vedere juridic nu are lor „transmiterea” persoanelor fizice, ci cesiunea între profesioniști a contractelor încheiate cu aceștia. Obiecție valabilă și pentru intenția de completare al articolului 17 alin. (5 ¹).	Se acceptă, La Art. I, pct. 8 din Proiectul legii privind completarea articolului 15 cu alin. (5 ¹) textul „preia consumatorii finali în baza hotărârii Agenției, fără prezentarea unei cereri din partea consumatorilor finali respectivi” se substituie cu textul „preia, în baza hotărârii Agenției, furnizarea către consumatorii finali ai furnizorului licența căruia a fost suspendată, fără a fi necesară prezentarea unei cereri de către consumatori finali respectivi”. Modificare similară a fost efectuată și la art. 17, alin. (5 ¹) (Art. I, pct. 9 din Proiectul legii).
	3	La pct. 27, intenția de completare a Legii cu art. 108 ² , alineatul (1), propunem excluderea textului „ în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene”, întrucât acesta are un caracter eminamente justificativ și declarativ, fără valențe normative.	Se acceptă.
Ministerul Mediului <i>Scrisoarea nr. 13-05/960 din 04.04.2025</i>	1.	Lipsa de obiecții/propuneri.	Se ia act.
Consiliul Concurenței <i>Scrisoarea nr.DJ-06/265-511 din 04.04.2025</i>	1.	Proiectul prin modificarea art.7 alin.(4 ²) propune ca Agenția să desemneze entitatea pentru reconciliere care va fi operatorul sistemului de distribuție care întrunește următoarele cerințe: operează activ în sectorul gazelor naturale; are unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea de distribuție a gazelor naturale în sectorul gazelor naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui care precedă desemnării, a implementat principiile aferente separării operatorului sistemului de distribuție stabilite la art.44-45. Prin urmare, în calitate de entitate pentru reconciliere, Agenția va desemna un operator al sistemului de distribuție a gazelor naturale care operează activ în sectorul gazelor naturale. Astfel, ținem să menționăm că, în eventualitatea în care va fi desemnat în calitate de entitate pentru reconciliere un operator al sistemului de distribuție a gazelor naturale activ pe aceeași piață cu alți operatori care desfășoară activități de distribuție	Nu se acceptă, Activitatea de distribuție a gazelor naturale se desfășoară în condiții de monopol natural, iar fiecare operator al sistemului de distribuție își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență. Activitatea operatorilor sistemelor de distribuție este reglementată prin licențiere, aprobarea tarifelor reglementate, precum și prin stabilirea drepturilor și a obligațiilor operatorilor sistemelor de distribuție. De asemenea, entitatea de reconciliere nu va fi implicată în procesul de determinare și de stabilire a veniturilor reglementate individuale ale fiecărui operator al sistemului de distribuție. Venitul reglementat individual va fi

		a gazelor naturale, entitatea de reconciliere desemnată se va afla în raporturi de concurență directă cu restul operatorilor de distribuție. Respectiv, se atestă o îngrijorare de ordin concurențial având în vedere responsabilitatea atribuită prin lege de efectuare și primire a plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate, atribuție specifică ANRE. Prin urmare, entitatea de reconciliere va avea acces la datele și informațiile sensibile din punct de vedere concurențial ale operatorilor concurenți care desfășoară activități de distribuție a gazelor naturale și va putea facilita schimbul de informații sensibile din punct de vedere concurențial, fapt interzis de Legea concurenței nr.183/2012. În aceeași ordine de idei, ținem să comunicăm că stabilirea condiției de selectare a operatorului sistemului de distribuție a gazelor naturale cu unul din cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale ar putea limita accesul nediscriminatoriu la piața gazelor naturale și avantajă neîntemeiat operatorii sistemului de distribuție cu cele mai mari venituri obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale în raport cu operatorii sistemului de distribuție cu venituri mai mici obținute din desfășurarea activității de distribuție a gazelor naturale.	determinat de fiecare operator al sistemului de distribuție și suspus spre aprobare ANRE (anume la aceasta etapă se discută și informațiile care constituie secret comercial, iar entitatea de reconciliere nu va fi implicat în acest proces). Ulterior, Agenția va determina și aproba tariful uniform de distribuție și, respectiv, mărirea plăților compensatorii de egalizare și frecvența cu care acestea urmează să fie achitate. Totodată, hotărârea ANRE va indica operatorii sistemelor de distribuție care trebuie să achite plățile compensatorii de egalizare către entitatea de reconciliere, precum și operatorii sistemelor de distribuție către care entitatea de reconciliere urmează să transfere plățile compensatorii de egalizare. Proiectul legii stabilește și sancțiuni financiare care urmează a fi aplicate de Agenție în raport cu entitatea de reconciliere în cazul în care aceasta nu achită sau achită cu întârziere ori parțial plata compensatorie de egalizare. În context, nu există premise care să ducă denaturarea concurenței pe piața gazelor naturale.
	2.	Proiectul la pct.8 prevede completarea art.49 cu alin.(4¹) care stabilește că, în cazul proiectelor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale într-o localitate sau într-o anumită zonă, a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată, acestea pot fi incluse în planul de dezvoltare și planul anual de investiții al operatorului sistemului de distribuție cu condiția că autoritatea publică locală, fie solicitantul își asumă nemijlocit printr-un acord scris încheiat cu operatorul de sistem, să achite contribuția financiară în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, în conformitate cu Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale. Contribuția solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective. Așadar, achitarea contribuției financiare în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice de către autoritatea publică locală ar putea 2 prezenta semne de ajutor de stat în sensul art.3 Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, dacă operatorul de distribuție a gazelor naturale va obține un avantaj economic pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață și îi va fi permis să calculeze uzura pentru această porțiune de rețea de distribuție. În acord cu pct.217 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (C/2016/2946), infrastructura energetică este utilizată pentru furnizarea de servicii energetice contra cost, ceea ce reprezintă o activitate economică. Infrastructura energetică este, în mare măsură, construită de către actorii de pe piață, ceea ce dovedește existența unei finanțări de piață semnificative, și este finanțată prin tarifele impuse utilizatorilor. Prin urmare, finanțarea publică a infrastructurii energetice favorizează o activitate economică și este probabil să aibă un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre, prin urmare, ea face, în principiu, obiectul normelor privind ajutoarele de stat. Ținem să atenționăm că, orice intenție de a acorda un ajutor de stat trebuie să fie notificată Consiliului Concurenței de către furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat, cu excepția ajutorului de minimis și a ajutoarelor de stat prevăzute la art. 4 din Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat. Respectiv, la implementarea măsurilor de sprijin, furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței, dacă măsura de sprijin acordată de autoritățile publice locale va cădea sub incidența condițiilor pentru calificare ca ajutor de stat.	Nu se acceptă, Conform celor menționate mai sus, activitatea de distribuție a gazelor naturale se desfășoară în condiții de monopol natural, iar fiecare operator al sistemului de distribuție își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat prin licență. Totodată, considerăm că norma legală nu cade sub incidența prevederilor ajutoarelor de stat, întrucât menține aceeași abordare stabilită de cadrul legal de reglementare a sectoarelor energeticii, conform căreia toate cheltuielile justificate ale operatorilor sistemelor de transport și de distribuție aferente construcției, reparației, exploatării rețelelor și obiectelor de infrastructură energetică sunt suportate de către consumatori/utilizatori a serviciilor respective prin tarifele reglementate. Respectiv, regula generală de reglementare a sectoarelor energeticii, stabilită atât de cadrul legal național, cât și de acquis-ul UE, este recuperarea prin tarife a tuturor cheltuielilor justificate suportate de către operatorii de sistem. Acest fapt nu reprezintă ajutor de stat prin prisma Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, întrucât rentabilitatea operatorilor de sistem <u>este strict reglementată</u>, astfel încât atât rentabilitatea activelor, cât și amortizarea acestora este atribuită doar pentru rețelele de gaze naturale construite nemijlocit din sursele operatorilor. Or, norma instituită la art. 49 prevede expres în ultima propoziție că: „Determinarea cheltuielilor de amortizare în acest caz se va realiza prin prisma art. 99 alin. (3¹)”. Potrivit art. 99 alin. (3¹) al Legii nr. 108/2016 la determinarea cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, indicate la alin.(3) lit. a) liniuța a patra, admise în scopuri tarifare, nu se ia în considerare valoarea mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi, valoarea altor active finanțate de către terți, inclusiv de către consumatori, precum și modificarea costului de intrare a mijloacelor fixe și a imobilizărilor necorporale, rezultată în urma reevaluării acestora sau prin aplicarea unui alt procedeu decât prin prisma costurilor ulterioare capitalizate, aprobate de Agenție. Pornind de la principiul cheltuielilor minime justificate admise spre recuperare tarifară, actele normative de reglementare subordonate legii, în special Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 138/2018, stabilește criteriului eficienței economice pentru proiectele de dezvoltare a rețelelor de gaze naturale, astfel încât veniturile planificate a fi generate aferente activului respectiv să fie mai mari decât investițiile. Reglementarea menționată are drept scop protejarea intereselor consumatorilor finali de gaze naturale și excluderea situațiilor în care investițiile ineficiente sunt acceptate în scopuri tarifare și achitate finalmente de toți consumatorii finali de gaze naturale. Legea în redacția în vigoare nu oferă soluții pentru realizarea proiectelor de investiții în oferirea accesului la gazele naturale pentru potențialii consumatori din

		anumite zone/localitățile în care extinderea rețelelor de distribuție a energiei electrice nu corespund criteriul de eficiență economică și perpetuează de ani de zile construcția haotică a rețelelor de gaze naturale de către terțe persoane, care nu mai realizează investiții în reparația și modernizarea acestora, fiind redusă calitatea serviciilor de distribuție și eficiența infrastructurii de gaze naturale. Astfel, cetățenii nu pot fi racordați la rețea, iar practica de a se asocia și construi cu forțe proprii rețele de gaze naturale s-a dovedit a fi una vicioasă. În pofida faptului că scopul Legii este de a proteja consumatorii și de a pune cheltuielile de dezvoltare pe seama OSD, în prezent <u>cetățenii oricum suportă cheltuieli pentru construcția rețelelor de gaze naturale din surse proprii, care oricum sunt transmise spre exploatare operatorilor de sistem cu titlu gratuit prin contracte de deservire tehnică încheiate în temeiul Regulamentului privind modul de transmitere a rețelelor de gaze întreprinderilor de gaze ale SA „Moldovagaz” la deservire tehnică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 683/2004. Acest fapt până în prezent era prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.1643/2002 cu privire la aprobarea Programului național de gazificare a Republicii Moldova, Hotărârea Guvernului nr. 715/2008 cu privire la măsurile de accelerare a procesului de gazificare internă a localităților – nefiind considerat drept ajutor de stat.</u> Prin modificarea propusă se va oferi un mecanism de soluționare a problemei și de urgentare a construcției rețelelor noi în beneficiul consumatorilor finali, în special a consumatorilor casnici. Proiectele care nu sunt incluse în planul de dezvoltare din lipsa unei justificări economice ar putea fi cofinanțate de solicitanți, sporind astfel eficiența economică a proiectelor de dezvoltare pentru a fi realizate de OSD din mijloacele tarifare (contribuție a solicitanților nu se va lua în considerație la calculul tarifului). Abordarea ce ține de contribuția financiară a solicitanților, în partea neacoperită pentru demonstrarea eficienței economice, este una echitabilă și justificată prin prisma politicilor tarifare, întrucât această opțiune oferă posibilitatea extinderii rețelelor din contul tarifelor reglementate a proiectelor ineficiente în aceeași măsură ca și proiectele eficiente – <u>doar în limita costurilor justificate economic</u>, fără să admită în scopuri tarifare cheltuieli disproporționate și economic nejustificate prin socializarea costurilor ineficiente ale investiției, prin recuperare de către toți consumatorii de energie electrică. Persoanele interesate de accesul la rețea din zonele și localitățile pentru care proiectele de investiții în extinderea rețelelor sunt nefezabile, pot identifica oportunități de finanțare din partea partenerilor de dezvoltare sau își asumă nemijlocit diferența de costuri cu investiția respectivă. Totodată, norma respectivă nu instituie nici o obligație în sarcina persoanelor interesate, dimpotrivă prevede un drept al persoanelor de a contribui la construcția rețelelor pentru a-și facilita accesul la rețelele de gaze naturale, în cazul zonelor în care dezvoltarea rețetelor nu este fezabila spre a fi dezvoltate exclusiv din surse tarifare. În esență, consumatorii din zona respectivă vor contribui un pic mai mult la extinderea infrastructurii, pentru a nu pune cheltuieli ineficiente pe seama celorlalți consumatori.
3.	Pct. 9 art. 80 alin. (4) din Proiect prevede că consumatorii casnici, consumatorii noncasnici mici, precum și întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public în conformitate cu cerințele stabilite la art. 89 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale. Astfel, Proiectul nu stabilește clar și previzibil care sunt întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale care beneficiază de dreptul la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public. Respectiv, în vederea evitării stabilirii de condiții discriminatorii sau privilegierea unor întreprinderi și instituții care prestează servicii sociale esențiale, propunem definirea termenului “întreprinderile și instituțiile care prestează servicii sociale esențiale” și stabilirea criteriilor și obiectivelor de selectare a întreprinderilor și instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale.	Nu se acceptă, Completarea nu este necesară. Lista întreprinderilor și a instituțiilor care prestează servicii sociale esențiale, care fac parte din categoria consumatorilor protejați, se întocmește de operatorii de sistem în conformitate cu pct. 98 din Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024.
4.	Potrivit pct. 11 art. 85 ¹ din Proiect, Guvernul va desemna la propunerea organului central de specialitate al	Nu se acceptă,

		administrației publice în domeniul energiei furnizorul responsabil de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați. Prin urmare, Guvernul va atribui unui furnizor de gaze naturale un drept exclusiv de aprovizionare cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați fără desfășurarea unei licitații sau unei proceduri concurențiale transparente și închiderea pieței date, fapt ce ar putea constitui și o barieră de intrare pe piață pentru alți furnizori de gaze naturale pe o perioadă de timp nedeterminată. În temeiul art.3 alin.(4) Directiva (UE) 2024/1788 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind normele comune pentru piețele interne de gaze regenerabile, gaze naturale și hidrogen, de modificare a Directivei (UE) 2023/1791 și de abrogare a Directivei 2009/73/CE, statele membre și autoritățile de reglementare se asigură că întreprinderile energetice sunt supuse unor norme, tarife și tratament transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special, în ceea ce privește conectarea la rețea, accesul la piețele angro, accesul la date, procesele de comutare și regimurile de facturare și, după caz, acordarea de licențe. Respectiv, propunem completarea art. 85¹ din proiect cu prevederi clare care să stabilească expres modul de selectare a furnizorului de gaze naturale pentru aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați prin concurs și pentru o perioadă concretă determinată de timp.	Întrucât articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale, s-a decis că funcția privind aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii menționate poate fi atribuită inclusiv entităților care nu dețin licență pentru furnizarea gazelor naturale, dar care au relații cu bugetul de stat. Totodată, desemnarea urmează să fie efectuată prin hotărârea ANRE, în care pot fi incluse și alte cerințe specifice ce țin de aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii respective.
	5.	Conform pct. 19 art. 97⁶ alin. (5) din Proiect, în cazul în care, în cadrul investigației se constată circumstanțe care indică o încălcare a Legii concurenței nr.183/2012, Agenția sesizează Consiliul Concurenței despre acest fapt. În context, ținem să comunicăm că Consiliul Concurenței este singura 4 autoritate responsabilă de constatarea încălcării Legii concurenței nr.183/2012, prin urmare, normele art.97⁶ alin.(5) din Proiect urmează a fi revizuite în sensul că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică să sesizeze Consiliul Concurenței în cazul în care se constată semne de încălcare a Legii concurenței nr.183/2012.	Se ia act, Cu privire la prevederea de la art. 97⁶, alin. (5) din Legea cu privire la gazele naturale, odată cu adoptarea la nivelul Uniunii Europene a Regulamentului UE nr. 1227/2011, autorităților de reglementare le-au fost atribuite atribuții de efectuare a investigațiilor pe piețele de energie (energie electrică și gaze naturale) pentru a identifica și sancționa eventuale acțiuni de abuz și manipulare. A se vedea în acest sens prevederile (art. 26, 27, 28, 29 din Preambul și art. 13, art. 16 din Regulamentul menționat). Mai mult, art. 16, alin. (1) para. (4) din Regulamentul menționat prevede expres că autoritățile naționale de reglementare, autoritățile financiare competente și autoritatea națională din domeniul concurenței dintr-un stat membru pot institui forme adecvate de cooperare pentru a asigura investigarea și punerea în execuție efectivă și eficientă și pentru a contribui la o abordare coerentă și consecventă, atât a investigațiilor și a procedurilor judiciare, cât și modalităților de asigurare a executării prezentului regulament și a legislației relevante în domeniul financiar și cel al concurenței. Totodată, menționăm că în conformitate cu Ghidul ACER cu privire la implementarea REMIT, ”aplicarea REMIT nu înlătură/nu restrânge aplicarea legislației europene în domeniul concurenței. Cu alte cuvinte, faptul că REMIT este aplicabil unei anumite situații sau comportament nu împiedică aplicarea dreptului european al concurenței la aceeași situație sau comportament”.
	6.	Pct. 19 art. art. 97⁶ alin. (6) din Proiect propune că prevederile Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigații în temeiul Legii concurenței nr.183/2012. Efectuarea investigațiilor privind cazurile cartelurilor ține de competență exclusivă a Consiliului Concurenței. Conform atribuțiilor legale, Consiliul Concurenței investighează practicile anticoncurențiale, acțiunile de concurență neloială și alte încălcări ale legislației concurențiale, în limitele atribuțiilor sale, în conformitate cu normele materiale și procedurale stabilite de Legea concurenței nr.183/2012. Totodată, având în vedere că, autoritatea de concurență investighează și alte încălcări ale legislației concurențiale în afara cazurilor de cartel, considerăm oportun revizuirea normei art.97⁶ alin.(6) din proiect și expunerea în sensul că prevederile Legii nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, cu privire la efectuarea investigațiilor de către Agenție se aplică fără a aduce atingere competenței generale a Consiliului Concurenței de a efectua investigațiile concurențiale necesare dispuse în temeiul Legii concurenței nr.183/2012, întrucât efectuarea investigațiilor privind toate presupusele practici anticoncurențiale ține de competența exclusivă a Consiliului Concurenței, ca autoritate națională responsabilă de aplicarea Legii concurenței nr.183/2012 în temeiul art. 2 alin.(6).	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	1.	La pct. 1, articolul 2,	Se acceptă parțial, Noțiunea de „entitate pentru reconciliere” stabilită la articolul 2 din Legea nr.

Scrisoare nr.04-04/1942 din 07.04.2025		- în noțiunea „entitate pentru reconciliere” se propune de exclus textul: „,determinate în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale și aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale”. Argumentare: Noțiunea a fost simplificată întru evitarea dublării, în corespundere cu prevederile art. 99 alineatul (5¹) și art. 99³ și art. 100 din proiect.	108/2016 se modifică după cum urmează: „entitate pentru reconciliere - entitate desemnată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică care este responsabilă de efectuarea și primirea plăților compensatorii de egalizare către/de la operatorii sistemelor de distribuție, determinate în conformitate cu metodologia prevăzută la articolul 99, alin. (5¹), pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție respectivi își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale;”; Este important de precizat la nivel de lege scopul pentru care se instituie funcția de „entitate pentru reconciliere”, și anume <i>pentru a se asigura că operatorii sistemelor de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate și, concomitent, nu obțin venituri în exces celor reglementate atunci când aplică tariful uniform de distribuție a gazelor naturale.</i>
	2.	- de completat cu noțiunea „programe de cesiune a vânzării gazelor naturale (gas release programmes)”. Argumentare: Este necesar pentru a exclude echivocul și neînțelegerile la aplicarea articolului 97 alin. (7¹) care prevede dreptul ANRE de a pune în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale.	Nu se acceptă, Nu este necesară definirea noțiunii respective. Practica Statelor Membre ale UE este destul de explicită în acest sens. A se vedea de asemenea și ghidurile elaborate de ACER privind implementarea Regulamentului UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, precum și raporturile de monitorizare a pieței gazelor naturale din UE.
	3.	- din noțiunea de „rezervare de capacitate” se propune de exclus cuvintele „distribuție” și „distribuției”. Argumentare: Actele normative de reglementare în sistemul de distribuție nu prevăd careva rezervări de capacitate în rețelele de distribuție.	Nu se acceptă, Urmare a propunerii SRL „ Rotalin Gaz Trading”, noțiunea de „rezervare de capacitate” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.
	4.	La pct. 5, articolul 7 din Proiect: - alin. (1) lit. f ³) va avea următorul cuprins: „f³) Desemnează entitatea propusă de organul central de specialitate al administrației publice din domeniul energiei, în calitate de furnizor de gaze naturale pentru regiunea în care activează operatori de sistem nelicențiați, o monitorizează pe durata exercitării atribuțiilor și o revocă la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în cazul nerespectării obligațiilor legale aplicabile”. Argumentare: Articolul 7 trebuie să prevadă expres dreptul ANRE de a revoca și monitoriza activitatea entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați propusă de <i>organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei</i>. Totodată, competența de a identifica și propune entitatea respectivă de către organul central de specialitate trebuie să rezulte expres din lege, pentru a nu crea interpretări divergente.	Se acceptă, Prevederea respectivă se expune în următoarea redacție: „f³) desemnează entitatea propusă de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pentru a asigura aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care operează operatorii de sistem nelicențiați, precum și monitorizează activitatea acesteia”. Concomitent, la articolul 85¹, - alineatul (8) se completează cu următorul enunț: „Agenția monitorizează activitatea entității de aprovizionare cu gaze naturale.”; - se completează cu alineatul (10), cu următorul cuprins: „(10) Agenția revocă funcția de entitate de aprovizionare cu gaze naturale, la propunerea organului central de specialitate în domeniul energiei.”; - alineatele subsecvente se renumerează.
	5.	La pct. 11, articolul 26 alin. (4) cuvântul „operează” se substituie cu cuvântul „activează”.	Se acceptă.
	6.	La pct. 12, articolul 42 alin. (14) va avea următorul cuprins: „(14) În cazul în care operatorul de sistem independent nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile proprietarului rețelelor de transport, Agenția poate reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.” Argumentare. Având în vedere că rețelele de transport al gazelor naturale reprezintă obiective strategice de interes național și fac parte din infrastructura critică, investițiile în reparația, dezvoltarea, modernizarea acestora contribuie la continuitatea, siguranța și securitatea alimentării cu gaze naturale. În cazul disponibilității de surse financiare, acordul proprietarului de a finanța investițiile și acțiunile operatorului sistemului de transport trebuie să fortifice infrastructura de transport al gazelor naturale, prin proiectele de investiții aprobate de către Agenție. Nu poate fi justificată inacțiunea OST pentru nerealizarea investițiilor.	Se acceptă.

		Această prevedere este mai clară în comparație cu prevederea propusă în avizul anterior și va duce la respectarea și realizarea întocmai a Planurilor de dezvoltare și de investiții ale OST aprobate de ANRE.	
7.	La pct. 20, articolul 85¹, - alin. (4), textul „Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să se înregistreze în Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art. 94¹ și să respecte cerințele specifice stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1) din prezentul articol.” se exclude. Argumentare: Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați urmează a fi realizată de către o entitate desemnată de Agenție la propunerea Ministerului Energiei. Entitatea desemnată nu poate fi considerată participant la piața gazelor naturale, deoarece asigură doar posibilitatea procurării gazelor naturale de către regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați, prin urmare acționează practic doar ca un singur consumator mare, ceea ce poate fi considerat procurare pe piața cu amănuntul. Prin urmare, reieșind din faptul că entitatea desemnată nu poate avea un rol activ pe piața angro (acționează doar ca cumpărător final) și nu are nici una din calitățile de producător, operator de sistem, trader sau furnizori, considerăm inoportună înregistrarea acesteia în Registrul participanților la piața angro. - în alin. (7) a 3-a propoziție textul „alin. (4)” se substituie cu textul „alin. (5)”. Argumentare: Obligația de stocare este prevăzută la alin. (5) și nu la alin. (4).	Se acceptă, Concomitent, în contextul explicațiilor ANRE, precum și al discuțiilor din cadrul ședinței comune, alineatul respectiv se completează cu următorul enunț: „Entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este în drept să procure gaze naturale doar în scopul aprovizionării regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați.”.	
8.	La pct. 22, articolul 87¹, - alin. (4-5) se exclude,	Se acceptă.	
9.	- la alin. (6), după cuvintele „să prezinte” se adaugă cuvântul „Agenției”, iar cuvintele „<i>cel puțin unui dezvoltator al instrumentului de comparare care acoperă toată piața cu amănuntul a gazelor naturale</i>” – se exclude.	Se acceptă, Alineatul respectiv, care a devenit alineat (4) va avea următorul cuprins: „(4) Furnizorii sunt obligați să prezinte Agenției ofertele relevante, precum și să actualizeze informația cu privire la ofertele disponibile pentru consumatorii finali respectivi”.	
10.	- la alin. (7) ultima propoziție - se exclude. Argumentare: Articolul 14 din Directivă stabilește că: „<i>Statele membre se asigură că măcar clienții casnici de gaze naturale, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh au acces gratuit la cel puțin un instrument care compară ofertele furnizorilor, inclusiv pachetele de oferte.</i>”. Propunerea de a permite altor entități (inclusiv companii private) să dezvolte instrumente de comparare este neclară din punct de vedere practic. Nu este definit modul în care aceste entități ar putea interacționa cu Agenția sau cum ar fi reglementate pentru a asigura imparțialitatea și acuratețea datelor (inclus în contextul evitării manipulării pieței). De asemenea, nu există o justificare clară privind necesitatea implicării terților, în cazul în care se stabilește că Agenția este responsabilă de dezvoltarea unui instrument centralizat care acoperă întreaga piață. Noțiunea „<i>marcă de încredere</i>” nu este explicită sau reglementată suficient în proiectul propus. Lipsa unei definiții clare poate genera confuzii și riscuri legate de interpretarea acestui concept, ceea ce ar putea afecta credibilitatea instrumentelor de comparare dezvoltate de terți.	Se acceptă.	
11.	La pct. 24, articolul 88, - alin. (3³) ultima propoziție va avea următorul cuprins: „<i>Sarcina probei cu privire la pierderile economice directe revine furnizorului, iar admisibilitatea plășilor pentru rezoluțiunea contractului este verificată de către Agenție.</i> ” Argumentare: Pentru a evita echivocul la aplicare se propune prevederea similară din proiectul Legii cu privire la energia electrică.	Nu se acceptă, Prevederea respectivă este expusă în redacția prevăzută la articolul 12, alin. (3), lit. b) din Directiva UE nr. 1788/2024.	
12.	La pct. 24, articolul 88, - alin. (5) se exclude. Argumentare: Eliminarea condiției de montare a unui echipament de măsurare care permite înregistrarea orară a consumului de gaze naturale la locul de consum al consumatorului noncasnic care solicită schimbarea furnizorului va permite reducerea costurilor și timpului necesar pentru parcurgerea procedurii de schimbare a furnizorului. Măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale se realizează în continuare de același operator de sistem, fapt care nu trebuie să creeze obstacole consumatorului noncasnic la	Se acceptă.	

		schimbarea furnizorului.	
13.	Articolul 92 se completează cu alin. (3 ²) cu următorul cuprins: „(3 ²) Consumatori angro pot fi doar titularii de licențe pentru furnizarea gazelor naturale și titularii de licențe pentru tradingul de gaze naturale care procură gaze naturale în scopul revânzării lor în interiorul sau în exteriorul sistemului de gaze naturale”. Argumentare: Pentru a evita echivocul la aplicare se propune de completat Legea cu norme care ar da context aplicării noțiunii de „Consumator angro”. Pentru a procura și revinde gaze naturale pe piața de gazelor naturale din Republica Moldova, consumatorii angro urmează să dețină licență pentru furnizarea sau pentru tradingul gazelor naturale. Consumator angro – trader sau furnizor care procură gaze naturale în scopul revânzării lor în interiorul sau în exteriorul sistemului de gaze naturale.	Se acceptă, Se completează articolul 92 cu alineatul (3 ¹), cu următorul cuprins: „(3 ¹) Consumatorii angro participă pe piața gazelor naturale în baza licenței pentru furnizarea gazelor naturale sau a licenței pentru tradingul de gaze naturale.”.	
14.	La pct. 28 articolul 97, alin. (7¹) va avea următorul cuprins: „(7 ¹) În funcție de evoluția pieței gazelor naturale, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în drept să pună în aplicare programe de cesiune a vânzării gazelor naturale și/sau programe de ofertă obligatorie a gazelor naturale ca măsuri de promovare a lichidității pieței, concurenței și asigurării funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.”	Se acceptă.	
15.	La pct. 33, articolul 97⁵ alin. (7), - cuvântul „Lunar” se substituie cu cuvântul „Trimestrial”. Argumentare: Considerăm oportună publicarea trimestrială a rapoartelor privind monitorizarea pieței gazelor naturale, dat fiind faptul că ANRE are posibilitatea de a verifica informațiile prezentate de furnizori cu cele prezentate de operatorii sistemului de distribuție și de transport al gazelor naturale. Operatorii sistemului de distribuție și Operatorul sistemului de transport prezintă Agenției rapoarte trimestriale de activitate. Totodată, trimestrial Agenția poate publica informații mai complexe. De notat practica Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) care publică doar rapoarte trimestriale de monitorizare a pieței gazelor naturale (ex: <i>Key developments in European gas wholesale markets Q3</i>). Având în vedere stadiul de dezvoltare a pieței gazelor naturale în Republica Moldova, dar și practica instituțiilor europene (în cazul dat ACER), urmează a fi preluată și în privința publicării rapoartelor privind monitorizarea pieței de către ANRE.	Se acceptă.	
16.	La pct. 38. articolul 99 alin. (5¹) lit. c) - e) va avea următorul cuprins : „c) frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util; d) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare ale operatorilor sistemelor de distribuție; e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării întârziate sau neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”.	Se acceptă, Articolul 99, alin. (5 ¹) va avea următorul cuprins: „(5 ¹) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99 ³ se stabilește în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale, care reflectă principiile stabilite la art. 99 ³ și include cel puțin următoarele: a) modul de calculare și de aplicare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale; b) modul de determinare a veniturilor reglementate ale fiecărui operator al sistemului de distribuție; c) mecanismul de determinare a plăților compensatorii de egalizare; d) frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare, care urmează să fie achitate de către operatorii sistemelor de distribuție sau către aceștia și mecanismul de determinare a acestora. Frecvența efectuării plăților compensatorii de egalizare stabilită de Agenție trebuie să garanteze că operatorii sistemelor de distribuție își pot recupera costurile în timp util; e) mecanismul de recuperare a oricărui deficit tarifar înregistrat ca urmare a achitării cu întârziere, sau a neachitării plăților compensatorii de egalizare de către operatorii sistemelor de distribuție.”.	
17.	La pct. 39, articolul 99³ va avea următorul cuprins: „99 ³ . Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale (1) Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale se stabilește în raport cu toți operatorii sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezentul Articol. (2) Agenția determină și aprobă tariful uniform de distribuție a gazelor naturale care se aplică de către toți operatorii sistemelor de distribuție, precum și plățile compensatorii de egalizare care urmează să fie achitate de operatorii sistemelor de distribuție entității pentru reconciliere sau viceversa, în conformitate cu metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a	Se acceptă parțial, Articolul 99 ³ a fost ajustat conform propunerii ANRE, cu următoarele mențiuni: - La alin. (8), ultima frază, se menține referința la articolul 113 alin. (1 ¹) lit. a), pe motiv că anume sancțiunea stabilită la alin. (1 ¹) lit. a) din articolul 113 urmează a fi aplicată de Agenție în cazul descris la alineatul (8), din art. 99 ³ . - La alin. (9), ultima frază, se menține referința la articolul 113 alin. (1 ¹) lit. b), pe motiv că anume sancțiunea stabilită la alin. (1 ¹) lit. b) din articolul 113 urmează a fi aplicată de Agenție în cazul descris la alineatul (9) din art. 99 ³ .	

	gazelor naturale. Agenția publică pe pagina sa electronică oficială hotărârile de aprobare a tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare. (3) La determinarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și a plăților compensatorii de egalizare, Agenția trebuie să ia în considerare veniturile reglementate determinate pentru toți operatorii sistemelor de distribuție și volumele de gaze naturale planificate a fi distribuite prin rețelele de distribuție a gazelor naturale. În acest scop, Agenția examinează și aprobă veniturile reglementate prezentate spre examinare de fiecare operator al sistemului de distribuție în conformitate cu art. 100. (4) Pentru a asigura faptul că fiecare operator al sistemului de distribuție își recuperează integral veniturile reglementate, sau nu obține venituri în exces celor reglementate atunci când percepe tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, se aplică un mecanism de compensare între operatorii sistemelor de distribuție (în continuare – mecanism de compensare). În cadrul mecanismului de compensare, operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mari decât veniturile lor reglementate achită plăți compensatorii de egalizare, iar operatorii sistemelor de distribuție care colectează venituri mai mici decât venitul reglementat primesc plăți compensatorii de egalizare. (5) Entitatea pentru reconciliere primește plăți compensatorii de egalizare de la operatorii sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mari decât venitul reglementat aprobat și achită plăți compensatorii de egalizare operatorilor sistemelor de distribuție care înregistrează venituri mai mici decât venitul reglementat aprobat. (6) Entitatea pentru reconciliere trebuie să mențină un cont bancar separat care este utilizat exclusiv pentru gestionarea plăților compensatorii de egalizare atunci când aplică mecanismul de compensare. Agenția este în drept să solicite informații și să auditeze acest cont în orice moment. (7) Entitatea pentru reconciliere nu trebuie să obțină profit sau să înregistreze pierderi din aplicarea mecanismului de compensare. Costurile suportate de entitatea pentru reconciliere în legătură cu gestionarea mecanismului de compensare, inclusiv costurile administrative și financiare, se iau în considerație de către Agenție la stabilirea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. (8) Entitatea pentru reconciliere informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care un operator al sistemului de distribuție a întârziat achitarea plății compensatorii de egalizare către entitatea pentru reconciliere, în conformitate cu termenii stabiliți de Agenție, sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către un operator al sistemului de distribuție către entitatea pentru reconciliere, Agenția aplică sancțiunea financiară prevăzută la art. 113 alineatul (2) lit. h). (9) Operatorul sistemului de distribuție informează, fără întârziere, Agenția în cazul în care entitatea pentru reconciliere a reținut achitarea plății compensatorii de egalizare către operatorul sistemului de distribuție respectiv sau în cazul în care plata compensatorie de egalizare a fost achitată parțial. Pentru neachitarea, achitarea cu întârziere sau achitarea incompletă a plății compensatorii de egalizare de către entitatea pentru reconciliere către un operator al sistemului de distribuție, Agenția aplică sancțiunea financiară stabilită la art. 113 alineatul (2) lit. i). (10) Cheltuielile aferente plăților efectuate în contextul aplicării mecanismului de compensare se deduc în conformitate cu art. 24 din Codul fiscal nr. 1163/1997. (11) Agenția monitorizează executarea de către entitatea pentru reconciliere și de către operatorii sistemelor de distribuție a obligațiilor legate de implementarea tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale. Entitatea pentru reconciliere și operatorii sistemelor de distribuție transmit Agenției, în termenele stabilite de aceasta, toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu prezentul articol. Entitatea pentru reconciliere elaborează și prezintă Agenției, până la sfârșitul lunii martie, un raport anual care descrie activitățile sale și tranzacțiile financiare efectuate în anul precedent. (12) Agenția poate aproba tarife separate pentru unul sau mai mulți operatori ai sistemului de distribuție în cazul în care se constată impedimente la aplicarea tarifului uniform de distribuție pentru aceștia. (13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția este în drept să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție. Argumentare: Mecanismul de compensare între operatorii sistemelor de distribuție în contextul tarifului uniform de distribuție propus mai sus, asigură pe deplin operatorilor sistemelor de distribuție recuperarea integrală a veniturilor reglementate care nu vor obține venituri în exces celor reglementate. Propunem ca anual, până la 1 februarie, toți operatorii sistemelor de distribuție să depună spre aprobare veniturile reglementate și volumele planificate a fi distribuite în anul respectiv. Agenția aprobă veniturile reglementate și plățile compensatorii de egalizare. Plățile compensatorii de egalizare se vor calcula ca	- Ultima frază de la alin. (11) a fost introdusă în contextul propunerii SA „CET Nord” (a se vedea Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice). Considerăm necesară menținerea acestea pentru a asigura o monitorizare cât mai eficientă și completă a activității entității pentru reconciliere, pentru a exclude orice abuz sau tratament discriminatoriu din partea acesteia. - Prevederea de la alin. (12) se expune în următoarea redacție, agreată anterior în cadrul ședinței comune cu ANRE: „(12) Agenția revizuieste tariful uniform de distribuție a gazelor naturale și plățile compensatorii de egalizare în modul și în cazurile prevăzute în metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a gazelor naturale.”. Redacția alin. (12) expusă în avizul ANRE este pasibilă de a fi catalogat drept „normă netransparentă și care admite interpretări abuzive” . A se vedea în acest sens Raportul de expertiză anticorupție la proiectul legii în cauză.
--	---	--

	diferență dintre tariful uniform și tariful calculat în baza venitului reglementat, pentru 1000 m³. Astfel, OSD care va avea tarife calculate mai mari decât tariful uniform, va achita diferența, pentru 1000 m³ entității de reconciliere. Entitatea de reconciliere va achita plățile compensatorii de egalizare către OSD a căror tarife calculate vor fi mai mari decât tariful uniform. Nu vor exista plăți în avans. Aceste detalii vor fi descrise în Metodologia tarifară. Mecanismul propus este apropiat mecanismului de determinare a venitului reglementat actual, prevăzut de Metodologia tarifară nr. 443/2021. Ce ține de alin. (12), menționăm că există cazuri când pentru un OSD pot exista impedimente la aplicarea tarifului uniform, de exemplu un OSD în procedură de insolabilitate. Dacă acest OSD are creditori, atunci pot exista impedimente pentru a transfera plata compensatorie de egalizare către entitatea de reconciliere.	
18.	La pct. 42 articolul 108² reiterăm propunerea ANRE la alin. (3) care va avea următorul cuprins: <i>„(3) Anual, până pe 30 aprilie, Guvernul aprobă, conform calculelor efectuate de Agenție, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri în conformitate cu art. 4 alin. (2¹) și principiul stabilit la alin. (2) din prezentul articol modificat.</i> <i>În baza Hotărârii Guvernului privind cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri Agenția aprobă lista furnizorilor de gaze naturale care urmează să constituie și să mențină stocuri de gaze naturale (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați). Cantitățile de gaze naturale ce urmează să fie stocate de fiecare furnizor de gaze naturale obligat se determină în baza cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale pentru trimestrul precedent”.</i> Argumentare: Considerăm că trebuie să existe o singură autoritate (Guvernul) cu competența de a aproba anual până la 30 aprilie, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri pentru realizarea obligației de stocare impusă de Guvern și cantitatea totală de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create pentru executarea obligației de stocare stabilită la art. 108²⁻³ includ stocurile de securitate. Este de menționat și practica anului 2024 când Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea <i>stocurilor de securitate</i> de gaze naturale a fost aprobată la data de 29 mai 2024. Este important ca să fie expres prevăzută în lege pentru ce perioadă se stabilește cota de piață. Din experiența ANRE, există întotdeauna furnizori cărora nu le convine o anumită perioadă pentru care se stabilește cota de piață și contestă deciziile ANRE.	Se acceptă parțial, Nu este necesară divizarea între Guvern și ANRE a atribuțiilor ce țin de implementarea mecanismului prevăzut la articolele 108² și 108³.
19.	La pct. 43 articolul 113, - alin. (1⁴) textul „cel puțin 7 % - 15 %” se substituie cu textul „la 7 % până la 15 %”.	Se acceptă.
20.	La articolul 114, - alin. (4) va avea următorul cuprins: „(4) Începând cu 01.04.2026 consumatorii finali, alții decât cei prevăzuți la art. 89 alin. (1), sunt obligați să solicite încheierea contractelor de furnizare a gazelor naturale cu furnizorii de pe piața liberă, la prețuri negociate.” Argumentare: În comparație cu prevederea din redacția proiectului de modificare a legii, prevederea propusă de Agenție oferă claritate și previzibilitate consumatorilor finali, precum și un tratament uniform în aplicare. Totodată, prevederea legală formulată de Agenție va permite deschiderea pieței fără impedimente de ordin procesual pe care îl presupune adoptarea unor hotărâri de către Agenție, or, hotărârile Agenției cu impact asupra piețelor urmează a parcurge procedura de transparență decizională, precum și urmează să respecte exigențele Codului administrativ (motivarea în fond, argumentarea oportunității, etc.). Totodată, hotărârile Agenției pot fi suspendate de către instanța de judecată, ceea ce va tergiversa procesul de ieșire în piața liberă a consumatorilor.	Se acceptă parțial, Studiul de piață a gazelor naturale, pentru anii 2022 – 2023 elaborat de ANRE indică o concentrație mare pe piața cu amănuntul al gazelor naturale, cota de piață a SA „Moldovagaz” constituind în 2023 – 92.86%. Astfel, considerăm că, fără o analiză a pieței cu amănuntul a gazelor naturale în acest sens din ultima perioadă, obligarea atât a consumatorilor noncasnici mari cât și mijlocii de a ieși pe piața liberă, la prețuri negociate, ar putea prezenta riscuri suplimentare pentru respectivii consumatori finali și pentru piața gazelor naturale. În acest context, alineatul (4) din articolul 114 urmează să fie expus în următoare redacție: „(4) Urmare a analizei pieței cu amănuntul a gazelor naturale, și după organizarea consultărilor publice cu participanții la piața gazelor naturale, Agenția stabilește printr-o hotărâre, în termen de până la 1 octombrie 2025, un calendar privind restricționarea graduală a accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public prevăzute în articolul menționat, condițiile specifice de furnizare a gazelor naturale către aceste categorii de consumatori finali, precum și obligațiile furnizorilor. Începând cu 1 aprilie 2026 cel târziu, obligația de serviciu public nu se va mai aplica în raport cu consumatorii non-casnici mari. Calendarul menționat în acest alineat poate fi revizuit anual de către Agenție, numai în raport cu consumatorii finali asupra cărora încă nu a fost aplicată restricția prevăzută în prezentul alineat.”.

	21.	La Art. II, - alin. (1), litera b) cuvintele „actele normative de reglementare subordonate” se substituie cu cuvintele „actele normative de reglementare”. Argumentare: Este necesară utilizarea uniforme a terminologiei pe întreg textul legii, care operează cu acte normative de reglementare, expresia „acte de reglementare subordonate” nu corespunde prevederilor Legii nr. 100/2017. Redacția propusă este similară prevederilor art. V din Legea nr. 429/2023.	Se acceptă.
	22.	- din alin. (3) de exclus cuvintele „și aprobă”. Argumentare: Considerăm că trebuie să existe o singură autoritate (Guvernul) cu competența de a aproba anual până la 30 aprilie, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată în calitate de stocuri pentru realizarea obligației de stocare impusă de Guvern și cantitatea totală de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create pentru executarea obligației de stocare stabilită la art. 1082-3 includ stocurile de securitate. Este de menționat și practica anului 2024 când Hotărârea Guvernului nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale a fost aprobată la data de 29 mai 2024. Este important ca să fie expres prevăzută în lege pentru ce perioadă se stabilește cota de piață. Din experiența ANRE, există întotdeauna furnizori cărora nu le convine o anumită perioadă pentru care se stabilește cota de piață și contestă deciziile ANRE.	Se acceptă parțial, Nu este necesară divizarea între Guvern și ANRE a atribuțiilor ce țin de implementarea mecanismului prevăzut la articolele 108 ² și 108 ³ . Totodată, alineatul respectiv se completează cu următoarea frază: „La stabilirea cotei de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat, Agenția va ține cont de cantitățile de gaze naturale furnizate în primul trimestru al anului 2025.”.
	23.	- la alin. (4) litera a) textul „precum și aprobă lista consumatorilor noncasnici mari” se exclude. La final se completează cu următoarea propoziție: „Ulterior stabilirii pragurilor de consum, în termen de 10 zile, operatorii de sistem vor plasa pe pagina lor electronică lista consumatori noncasnici mari, consumatori noncasnici mijlocii și consumatori noncasnici mici.” Argumentare: Operatorii de sistem, având toată informația relevantă la acest subiect vor plasa pe pagina lor electronică listele respective.	Se acceptă parțial, Articolul II din Proiectul legii se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „(5) În termen de 30 de zile de la aprobarea de către Agenție a hotărârii prevăzute la alin. (4), lit. a) din prezentul articol, operatorii de sistem vor întocmi și publica pe paginile lor web oficiale listele consumatorilor noncasnici mari, cu respectarea confidențialității datelor respective.”.
	24.	- la alin. (4) litera d) de exclus sau de inclus obligația OST de a elabora această procedură. Argumentare: Conform Raportului T15 privind utilizarea capacităților punctelor de ieșire în rețelele de distribuție a gazelor naturale din rețelele de transport ale titularului de licență pentru transportul gazelor naturale SRL „Vestmoldtransgaz” în anul 2024, capacitatea tehnică utilizată este până la 14 %, și nu există congestii sau impedimente create utilizatorilor de sistem pentru alocarea capacităților rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele de ieșire spre rețelele de distribuție. Considerăm că la etapa actuală nu este strict necesară și justificată introducerea obligațiilor respective și acordarea unui termen de 6 luni pentru aprobare de către ANRE a procedurii respective. Operatorul sistemului de transport al gazelor naturale nu a sesizat la ANRE careva probleme la acest capitol capacitatea fiind alocată în baza nominalizărilor utilizatorilor de sistem.	Se acceptă parțial, Articolul II din Proiectul legii, - la alineatul (4) lit. d) cuvintele „elaborează și aprobă în termen de cel mult 6 luni” se substituie cu cuvintele „aprobă, în termen de 9 luni”. - se completează cu un alineat nou, în următoarea redacție: „(6) În termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, operatorul sistemului de transport va elabora și prezenta Agenției procedura de alocare a capacității rețelelor de transport al gazelor naturale în punctele interne, prevăzută la alin. (4), lit. d) din prezentul articol.”.
SA „Energocom” <i>Scrisoare nr.10/07-1264 din 07.04.2025</i>	1.	La art. 14, propunerea de excludere a cuvintelor „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” de la alin. (4 ¹) și alin. (4 ²), urmează să introducă și alte modificări, ținând cont că se va modifica și forma de plural a unor cuvinte, dar și se va exclude competența Serviciului. Respectiv, propunerea de modificare ar trebui expusă după cum urmează: „La Articolul 14, alin. (4 ¹) și alin. (4 ²) vor avea următorul cuprins: (4 ¹) Pentru activitățile prevăzute de art. 12 alin. (2) lit. d ¹) și e), persoanele care solicită licența urmează a fi avizate pozitiv de către Serviciul de Informații și Securitate sub aspectul riscurilor aferente securității statului. (4 ²) Avizul prevăzut la alin. (4 ¹) este solicitat de către Agenție în cadrul procedurii de examinare a declarației privind eliberarea licențelor. Avizul urmează a fi emis în cel mult 10 zile lucrătoare din data parvenirii solicitării Agenției. În cazul în care Serviciul de Informații și Securitate nu emite avizul în termenul stabilit, se consideră că acesta nu a avut obiecții în raport cu solicitantul de licență și avizul este pozitiv. Emiterea unui aviz negativ constituie temei pentru refuzul eliberării licenței.”	Se acceptă.
	2.	La art. 16, la alineatul (6 ¹), trimiterea din textul „prevăzut la articolul 8 alin. (3)” urmează a fi corectat în „prevăzut la articolul 80 alin. (3)”. De asemenea, aceeași corectare urmează a se face și la art. 17, la alineatul (5 ¹).	Se acceptă.
	3.	La art. 87 alin. (13), textul „nu vor rezilia” urmează a se substitui cu „nu vor rezoluționa”. De asemenea, substituirea urmează a se face și la art. 81 lit. d) din Legea nr.108/2016: „să rezilieze ” se va substitui cu	Se acceptă.

		„să rezoluționeze”, precum și la art. 82 lit. c): cuvântul „rezilierea” se va substitui cu „rezoluțiunea”.	
SA „Moldovagaz” <i>Scrisoare nr.04-1169 din 07.04.2025</i>	1.	La Articolul 2 , de definit noțiunea de „entitatea de aprovizionare cu gaze naturale”.	Nu se acceptă, În actele normative se definesc noțiunile care nu sunt utilizate în sensul lor uzual.
	2.	9. La Articolul 7. Atribuțiile Agenției, Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.	Nu se acceptă, În conformitate cu articolul 54 din Legea nr. 100/2016 cu privire la actele normative, se impune definirea acelor noțiuni care sunt utilizate în textul legii în alt sens decât cel uzual. Or sintagma de „regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați” este formulată în limbaj simplu, fără a fi utilizate careva cuvinte care nu fac parte din limbajul uzual. La fel, nu au fost utilizate careva neologisme sau regionalisme în sintagma respectivă.
	3.	12. La Articolul 16. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței, alin. (6¹): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 16 alin (6 ¹) textul „articolul 8” de substituit cu textul „art. 80”.	Se acceptă.
	4.	12. La Articolul 16. Reperfectarea, suspendarea și reluarea valabilității licenței, alin. (6²): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune următoarea redacție: (6 ²) Pentru a asigura furnizarea în condiții optime a gazelor naturale consumatorilor finali preluați de la furnizorul a cărui licență a fost suspendată, numărul cărora depășește semnificativ numărul consumatorilor finali ai furnizorului desemnat în conformitate cu alin. (6), ultimul poate solicita <i>prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale</i> furnizorului a cărui licență a fost suspendată să îi ofere pentru această perioadă asistență în legătură cu facturarea și deservirea consumatorilor finali preluați. La solicitarea furnizorului desemnat, furnizorul a cărui licență a fost suspendată este obligat să încheie cu acesta un contract pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali, prevederile financiare ale căruia nu pot depăși cheltuielile necesare prestării serviciului reglementat de furnizare a gazelor naturale care au fost incluse în ultimele prețuri aprobate anterior suspendării licenței acestuia. Contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali face obiectul aprobării de către Agenție. Argumentare: La data de 26.06.2021, a intrat în vigoare Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, potrivit căreia, legea se aplică contractelor de achiziții de bunuri, lucrări sau servicii în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale. Astfel, subiecții din domeniul vizat, sunt obligați pentru asigurarea eficienței, corectitudinii, transparenței să desfășoare procedurile de achiziții, inclusiv în corespundere cu prevederile legii menționate supra.	Se acceptă, Pct. 8 din Proiectul legii se modifică după cum urmează: - la articolul 16, alin. (6²) ultimul enunț se exclude; - Articolul 16 se completează cu un alienat nou, cu următorul cuprins: „(6³) Prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.”.
	5.	13. La Articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5¹): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 17 alin (5 ¹) textul „articolul 8” de substituit cu textul „art. 80”.	Se acceptă.
	6.	13. La Articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5²): Poziția SA „Moldovagaz”: A se vedea propunerea de la art. 16 alin. (6 ²)	Se acceptă, Pct. 9 din Proiectul legii se modifică după cum urmează: - la articolul 17, alin. (5²) ultimul enunț se exclude. - Articolul 17 se completează cu un alienat nou, cu următorul cuprins: „(5³) Prin derogare de la prevederile Legii nr.74/2021 privind achizițiile în sectoarele energeticii, apei, transporturilor și serviciilor poștale, contractul pentru prestarea serviciilor de facturare și deservire a consumatorilor finali se încheie prin negocieri directe. Contractul respectiv face obiectul aprobării de către Agenție.”. - alineatul (5³) devine alineatul (5⁴).
	7.	13. La articolul 17. Retragerea licenței, alin. (5³): Poziția SA „Moldovagaz”: se propune următoarea redacție: (5 ³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru organizarea activităților de facturare și deservire a consumatorilor finali, <i>la cererea scrisă și motivată a furnizorului</i> , Agenția poate prelungi termenul prevăzut la alin. (5 ²) cu cel mult 12 luni.	Se acceptă.
	8.	22. La Articolul 80. Prevederi generale, alin. (3): Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin	Nu se acceptă, Suntem de acord că penalitățile nu pot fi interpretate ca fiind taxe legate de

		scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.	schimbarea furnizorului de gaze. Totodată, nu este necesară precizarea propusă, la nivel de lege, aceasta urmând a fi reglementată în contractele de furnizare a gazelor naturale.
9.	22. La Articolul 80. Prevederi generale, alin. (4¹): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune următoarea redacție: (4 ¹) În cazul în care un consumator noncasnic mic rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89, inclusiv în scopul încheierii unui contract de furnizare a gazelor naturale în condiții negociate, revenirea acestuia la furnizarea în condițiile stabilite la art. 89 poate fi condiționată de îndeplinirea anumitor condițiilor stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale Regulamentul privind procedura de schimbare de schimbare a furnizorului.	Nu se acceptă, Condițiile de furnizare a gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art. 89 urmează să fie stabilite în Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale.	
10.	26. La Articolul 87. Contractul de furnizare a gazelor naturale, alin. (13): Poziția SA „Moldovagaz”: Se propune completarea alineatului (13) cu următoarea specificare: „ <i>doar pentru participanții pe piața nereglementată</i> ”. În textul alin. (13), de substituit cuvântul „ <i>rezilia</i> ” cu cuvântul „ <i>rezoluționa</i> ”.	Se acceptă parțial, În textul alineatului (13) cu care se propune a fi completat articolul 87 (Art. I, pct. 24 din Proiectul legii) cuvintele „ <i>nu vor rezilia</i> ” se substituie cu cuvintele „ <i>nu vor rezoluționa</i> ”. Totodată, completarea articolului 87, alin. (13) în sensul specificării în mod expres a faptului că, contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix se aplică doar în raport cu participanții de pe piața nereglementată este inoportună și este de natură să genereze echivoc în interpretare. Aceasta deoarece nu există noțiunea de „piață reglementată” și „piață nereglementată”, iar furnizorii de gaze naturale pot furniza gaze naturale consumatorilor finali atât în condiții de piață, precum și în legătură cu exercitarea obligațiilor de serviciu public prevăzute la articolul 89 și 90. De asemenea, odată ce ANRE va impune obligațiile de serviciu public prevăzute la articolul 89 și 90, urmare a organizării de proceduri competitive, prețul de furnizare a gazelor naturale nu va mai fi aprobat de ANRE conform principiilor stabilite în metodologia tarifară în vigoare. În fine, contractele încheiate în contextul prestării obligațiilor de serviciu public prevăzute la articolele 89, 90 și contractele de furnizare a gazelor naturale pe durată determinată și la preț fix au scop diferit și se încheie în condiții diferite.	
11.	27. La Articolul 87¹. Instrumente de comparare, alin. (1): Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 87 ¹ alin. (1) cuvintele „ <i>alți consumatori finali care au</i> ” de substituit cu cuvintele „ <i>și consumatorii noncasnici cu</i> ”.	Se acceptă.	
12.	42. La Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale: Poziția SA „Moldovagaz”: Dat fiind faptul că Operatorii sistemelor de distribuție vor obține venituri din tariful uniform de distribuție a gazelor naturale de la Furnizorii de gaze naturale, care la rândul sau vor obține venituri din furnizarea gazelor naturale consumatorilor la preturi reglementate, conform volumelor efective în luna următoare a lunii de furnizare, nu pot fi acceptate plățile în avans, deoarece Furnizorul va trebui sa identifice surse suplimentare de achitare în avans.	Se acceptă parțial, Sintagma de „plăți de egalizare în avans” este una convențională pentru a delimita plățile de egalizare achitate de operatorii sistemelor de distribuție pe parcursul perioadei tarifar de plata de reconciliere, care urma să fie achitată la sfârșitul perioadei tarifar. Totodată, articolul 99 ³ a fost reformulat în contextul avizului ANRE.	
13.	43. La Articolul 100. Determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării prețurilor și a tarifelor reglementate, excluderea alin. (4²): Poziția SA „Moldovagaz”: Nu se acceptă. Argumentarea: Excluderea alin. (4) ² art. 100 va conduce spre generarea impactului negativ tarifar asupra consumatorilor finali, astfel in cazul transferării consumatorilor pe piața gazelor naturale cu amănuntul, devierile tarifar generate de aceștia, vor fi restituite de consumatorii finali, în contextul obligației de serviciu public	Nu se acceptă, Prevederea respectivă a fost introdusă în contextul majorărilor bruște a prețurilor pe piața gazelor naturale, înregistrate în ultimii ani. În condițiile în care piața de gaze naturale funcționează în regim normal, furnizorii de gaze naturale la preț reglementat trebuie să se adreseze, iar Agenția să examineze în termeni proximi cererile privind revizuirea tarifelor și a prețurilor reglementate. De asemenea, hotărârea ANRE adoptată în baza articolului 114, alin. (4), în cazul consumatorilor mari și mijlocii, precum și Regulamentul de furnizare a gazelor naturale, în cazul consumatorilor noncasnici mici, urmează să reglementeze condițiile specifice de prestare a serviciului universal către consumatorii noncasnici. Astfel, încât să fie evitată situația care s-a creat pe piața gazelor naturale urmare a migrării consumatorilor noncasnici mari în condițiile în care prețul reglementat nu a fost ajustat în termeni optimi.	

	14.	48. La Articolul 113¹. Sancțiuni pentru nerespectarea sau încălcarea prevederilor privind integritatea și transparența pieței angro a gazelor naturale, alin. (4): Poziția SA „Moldovagaz”: Pe aceeași poziție și argumente expuse în propunerile anterioare expediate prin scrisoarea nr.04-945 din 14.03.2025.	Nu se acceptă, SA „Moldovagaz” nu a formulat careva propuneri cu privire la articolul 113 ¹ , alin. (4) din Legea nr. 108/2016. Totodată, menținem decizia cu privire la neacceptarea propunerii SA „Moldovagaz”, formulate în raport cu articolul 113 ¹ , alin. (2) din Legea nr. 108/2016
	15.	49. La Articolul 114. Dispoziții finale și tranzitorii: Poziția SA „Moldovagaz”: La art. 114 alin. (4) dupa cuvântul „Agenția” de completat cu cuvintele „ <i>în urma consultărilor publice cu participanții la piața gazelor naturale</i> ”.	Se acceptă.
Rotalin Gaz Trading <i>Scrisoare nr.196 din 07.04.2025</i>	1.	La articolul 2: noțiunea „rezervare de capacitate”: Regulamentul (UE) nr.312/2014 al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz NU CONȚINE asemenea definiție. Supraîncărcarea textului legii cu terminologia specifică procedurii de rezervare a capacităților în rețelele de transport nu este justificată. Regulamentul utilizează concepte precum alocare de capacitate, capacitate fermă sau întreruptibilă, dar nu consacră „rezervarea” ca termen distinct cu forță juridică. A introduce în legislația națională un termen nearmonizat cu legislația UE riscă să creeze confuzie în aplicarea și transpunerea normelor europene. „Rezervarea capacității” este o operațiune tehnico-administrativă, reglementată în contractele de acces la rețea, în procedurile de operare și în manualele de sistem. Această definiție nu este necesară în textul legii, care trebuie să reglementeze cadrul juridic general, nu mecanismele tehnice de operare. Propuneri: Se propune respingerea propunerii.	Se acceptă, Noțiunea de „rezervare de capacitate” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.
	2.	La Articolul 3 alin. (2) lit.c): Formularea nouă („promovarea și asigurarea...”) exprimă o abordare activă și directă, atribuind autorității un rol intervenționist, de actor direct în promovarea și menținerea concurenței. Trecerea de la „crearea condițiilor” la „asigurarea” implică o responsabilitate sporită pentru autorități. Aceasta poate duce la o supraintervenție, contrară principiilor economiei de piață liberă, dacă nu este atent reglementată. Asigurarea implică responsabilitate directă, un rezultat concret (concurență efectivă), și trebuie însoțit de limitări sau condiționări. Termenul „promovarea” este vag: ce înseamnă concret promovarea concurenței – publicitate, eliminarea barierelor, măsuri coercitive? „Asigurarea concurenței” poate intra în conflict cu competențele Consiliului Concurenței, în funcție de context si necesită expunerea CC în privința textului propus. Propuneri: Se propune respingerea propunerii.	Nu se acceptă, Promovarea concurenței pe piața gazelor naturale se realizează de către ANRE prin stabilirea, inclusiv în actele normative de reglementare, a unui cadru competitiv pentru desfășurarea activităților de către întreprinderile din sectorul gazelor naturale. Cu privire la rolul ANRE în ceea ce privește asigurarea concurenței pe piața gazelor naturale, reiterăm că odată cu adoptarea la nivelul Uniunii Europene a Regulamentului UE nr. 1227/2011, autorităților de reglementare le-au fost atribuite atribuții de efectuare a investigațiilor pe piețele de energie (energie electrică și gaze naturale) pentru a identifica și sancționa eventuale acțiuni de abuz și manipulare. A se vedea în acest sens prevederile (art. 26, 27, 28, 29 din Preambul și art. 13, art. 16 din Regulamentul menționat)
	3.	La Articolul 16, alin.(2): Acordarea competenței unei autorități administrative de a suspenda cu efect imediat un drept (licența) afectează grav principiul separației puterilor în stat. Suspendarea licenței echivalează, în practică, cu o interdicție de a desfășura o activitate economică, adică o sancțiune de natură jurisdicțională. Doar instanțele de judecată, ca parte a puterii judecătorești, pot aplica astfel de sancțiuni care produc efecte restrictive directe asupra drepturilor subiectului. Legea actuală tratează licența ca pe un drept/privilegiu dobândit legal, care poate fi retras sau suspendat doar în urma unei proceduri cu garanții procesuale, inclusiv: dreptul la apărare; posibilitatea prezentării de probe; decizia unei instanțe independente. Suspendarea imediată de către Agenție este o formă mascată de retragere temporară a licenței fără garanții procesuale reale, ceea ce contravine spiritului Convenției drepturilor omului, Constituției Republicii Moldova, Codului administrativ și Codului civil, Legii nr.160/2011. Orice acțiune de genul respectiv poate constitui o ingerință în drepturile garantate de tratatele internaționale la care face parte statul Republica Moldova și fiecare hotărâri de limitare în drepturi si privilegii urmează să fie luată în urma unui proces echitabil judiciar. Acordarea unui asemenea drept unei autorități administrative generează: pericolul intervențiilor arbitrare în activitatea operatorilor economici; utilizarea acestui mecanism ca formă de presiune economică, politică	Nu se acceptă Abordarea propusă în proiectul de lege se aliniază cu mai multe reglementări și prevederi legale, care prevăd instituția suspendării nemijlocit prin decizia autorității (cu validarea ulterioară a acesteia de către instanță), după cum urmează: 1) <u>art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător</u> potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea . Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică pînă la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărîre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. 2) <u>art. 278¹⁰ (2) al Codului de procedură civilă</u> , potrivit căruia „Cererea autorității competente privind suspendarea sau retragerea actului permisiv ce vizează activitatea de întreprinzător se admite spre examinare de instanța de judecată dacă a fost depusă în termen de 3 zile lucrătoare de la emiterea deciziei de suspendare sau retragere a actului permisiv în cauză .”

		sau concurențială. Lipsa unui filtru judecătoresc anterior suspendării vulnerabilizează mediul de afaceri și descurajează investițiile în sector. Curtea Constituțională a Republicii Moldova (și în mod similar CEDO) a statuat în mai multe rânduri că: orice restrângere a unui drept economic trebuie să fie proporțională, motivată și supusă controlului judiciar prealabil; măsurile administrative cu impact sever trebuie să fie susceptibile de control efectiv înainte de aplicare, nu ulterior. Operatorul economic care deține o licență: are o încredere legitimă că își poate desfășura activitatea în mod stabil și predictibil; își face planuri financiare, contractuale și investiționale pe termen mediu-lung. Suspendarea licenței fără o decizie judecătorească prealabilă subminează securitatea juridică, ceea ce contravine nu doar Constituției, ci și principiilor europene privind drepturile economice. ANRE este o instituție publică autonomă finanțată din taxe de reglementare, fără: - fonduri de rezervă pentru compensații; - asigurări de răspundere profesională pentru prejudicii decurgând din decizii greșite. Guvernul este cel care, eventual, trebuie să suporte despăgubirile din bugetul public, în cazul în care instanțele constată ilegalitatea hotărârii de suspendare a licenței. Însă, în cazul de față, Guvernul în persoana autorităților subordonate, nu ia hotărârea de suspendare, deci nu există o decizie politică sau administrativă asumată colectiv, ci doar un act unilateral și administrativ al unei agenții autonome, fapt ce constituie o discrepanță care creează un dezechilibru periculos: Conform amendamentului propus ANRE va avea puterea de a suspenda activitatea economică a unui subiect de drept privat prin propria decizia, dar nu va avea nicio responsabilitate financiară directă pentru prejudiciile cauzate terților dacă ilegalitatea deciziei atacate eventual va fi constatată de o instanță fie națională sau internațională. Propunerea analizată încalcă aceste cerințe, oferind autorității un instrument de restricție necontrolată, chiar dacă temporară. Chiar și o singură zi fără furnizarea energiei electrice sau a gazului natural poate determina consumatorul să migreze către un alt furnizor, posibil în mod ireversibil, fapt ce afectează activitatea subiectului licențiat. Orice astfel de consecință gravă nu poate fi declanșată printr-un act administrativ unilateral, ci doar printr-o decizie irevocabilă a unei instanțe competente urmare parcurgerii mai multor ”filtre” jurisdicționale și administrative. Propunerea este excesivă și disproporționată, doar instanța de judecată poate dispune suspendarea sau retragerea unei licențe, prin hotărâre distinctă, motivată și irevocabilă; Agenția poate sesiza instanța, dar nu ar trebui sa poate impune măsura suspendării unilateral. Propuneri: Contrar poziției ANRE se propune revizuirea prevederilor legislației în vigoare în vederea aplicării abordării generale și fără excepții ce țin de aspectele licențiere în conformitate cu politici naționale, autoritatea fiind lipsită de posibilitatea de a suspenda licența unui operator în modul autoritar.	Pentru ca instituția suspendării licenței să fie una efectivă, eficientă și aplicată în termen util, în contextul în care încălcările pe piața gazelor naturale afectează consumatorii finali și pot avea impact asupra securității aprovizionării cu gaze naturale, se impune ca efectele suspendării să survină din momentul adoptării Hotărârii ANRE, cu adresarea ulterioară de către ANRE în instanța de judecată pentru validarea acesteia. Suspendarea licenței prin instanța de judecată poate surveni doar după pronunțarea unei decizii definitive (proces care poate să dureze cca 2 ani de zile). Oportunitatea suspendării licenței (pentru 3 luni de zile) după 2 ani de la constatarea încălcărilor admise de către titularul de licență își pierde eficacitatea. În prezent legislația actuală permite tocmai 7 (șapte) etape de control al legalității acțiunii de suspendare/retragere a activității licențiate (prima etapă se manifestă prin procedura administrativă desfășurată la ANRE, alte 3 (trei) se manifestă prin dreptul titularului de licență de a contesta separat HARE de suspendare a licenței în instanțele de contencios administrativ pe verticală, iar alte 3 sunt etapele de control judiciar în procedura specială prevăzută de art. 278¹⁰ alin. (1) – (3) din Codul de procedură civilă). Respectiv, absolut toate afirmațiile despre “<i>pericolul intervențiilor arbitrare în activitatea operatorilor economici; utilizarea acestui mecanism ca formă de presiune economică, politică sau concurențială</i>” la moment pot fi invocate și analizate atât în fața Consiliului de administrație al ANRE cât și în fața a 18 judecători sau 6 instanțe de judecată (2 din prima instanță 2 curți de apel și două complete din cadrul CSJ). Mai mult ca atât, termenul maxim prevăzut de lege pentru suspendarea licenței de activitate este de trei luni de zile. În interiorul acestui termen, este imposibil să parcurgi toate etapele prevăzute de lege pentru controlul legalității Hotărîrii de suspendare a licenței. Mai mult ca atât, legislația actuală permite pe lângă faptul anulării de către instanțele naționale a actelor administrative emise de autoritățile publice, inclusiv suspendarea efectelor actelor administrative la orice etapă, cu condiția că titularii de licență vor demonstra riscurile prevăzute de art. 172 alin. (2) din Codul administrativ. Totodată, sistarea licenței de constituie o ingerință a statului admisă prin prisma articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care corespunde „triplului test”: a) <u>ingerința este prevăzută de lege;</u> b) <u>protejează un interes legitim;</u> c) <u>este necesară într-o societate democratică.</u> Al doilea paragraf art. 1 al Primului Protocol, recunoaște dreptul statelor de a controla utilizarea proprietății prin aplicarea legilor pe care le consideră necesare în interesul general.
	4.	La Articolul 16 alin. (3), Termenul „risc iminent” nu este definit legal în mod clar, ceea ce lasă loc de interpretare arbitrară de către funcționarii ANRE. Spre deosebire de „întreruperea efectivă”, care poate fi dovedită obiectiv (prin date tehnice, plângeri de la consumatori etc.), „risc iminent” este subiectiv, prezumptiv, preventiv. Ca concluzie, orice suspiciune sau prezumție, neconfirmată cu probe certe, poate fi utilizată pentru a suspenda licența, afectând grav activitatea economică a unui operator. Înlocuirea expresiei „poate fi suspendată” cu „se suspendă” transformă o opțiune de intervenție reglementată, într-o obligație automată, fără spațiu de analiză individualizată. Astfel, Agenția: - nu mai are obligația de a evalua gravitatea cazului; - nu mai poate aplica măsuri alternative (avertisment, termen de remediere etc.); - este forțată să suspende activitatea chiar și în cazuri minore, doar pentru că există „risc”. Acest mecanism este profund disproporționat și incompatibil cu principiile bunei administrări și ale statului de drept. Formularea propusă exclude orice filtru prealabil de control jurisdicțional, deoarece: „se suspendă” presupune executare automată și imediată, fără a asigura dreptul la contestare înainte de aplicarea măsurii. Asemenea abordare contravine art. 20 din Constituția RM care garantează dreptul la un recurs efectiv; art.	Nu se acceptă Includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară, să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen are sensuri polisemantice, divergente, care poate determina soluții contrare în aplicabilitate. Respectiv, autorul precizează sensul utilizat în actul normativ. Sensul termenilor „risc iminent” derivă cu claritate din textul proiectului, fără echivoc, ceea ce corespunde prevederilor art. 54 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Mai mult ca atât, cuvintele „risc iminent” utilizate în textul proiectului nu sunt cuvinte polisemantice, utilizarea acestora în textul proiectului corespunde exact sensului de bază al acestora. Nefiind polisemantice, cuvintele respective nu presupune interpretări contradictorii, iar proiectul nu modifică sensul de bază al acestora. Conform tehnicii legislative și principiile de legiferare, prevederile unui act normativ nu reprezintă un dicționar explicativ al tuturor cuvintelor și sintagmelor din limba română utilizate în text.

		6 din CEDO care asigură accesul la un proces echitabil – lucruri explicate în multe cazuri de jurisprudența Curții Constituționale. Dacă ANRE are posibilitatea de a suspenda oricând o licență pe baza unui „risc” neclar, atunci acest instrument poate deveni: - o pârghie de presiune asupra operatorilor nealiniați în contextul politic anumit; - un mijloc de favorizare indirectă a unor competitori; - o armă administrativă, în loc de un mecanism de protecție publică. Aceasta subminează neutralitatea instituțională și distruge încrederea în reglementare echitabilă. Riscuri economice majore pentru furnizori și investitori Orice amenințare cu o suspendare automată, fără o decizie judecătorească, poate avea efecte: - negative asupra planurilor de investiții; - blocaje în contracte; - pierderi irecuperabile pentru furnizori și clienți. Într-o piață reglementată, stabilitatea licențelor este esențială pentru securitatea energetică. Propuneri: Se propune respingerea modificării propuse, care este excesiv de intruzivă, periculos de vagă și administrativ abuzivă. Ea elimină controlul proporționalității și analiza de context; creează presiune nejustificată și arbitrară asupra actorilor economici; deschide calea spre decizii cu impact grav, dar fără responsabilitate instituțională.	
	5.	La Articolul 16 alin. (4¹): Legea nr. 160/2011 și Codul administrativ al Republicii Moldova stabilesc proceduri clare pentru suspendarea sau retragerea licențelor în domenii economice diverse, având în vedere respectarea principiilor legalității, transparenței și echității procesuale. Introducerea unui mecanism paralel în sectorul energetic poate aduce contradicții sau neclarități în aplicarea acestor principii, distorsionând echilibrul între autoritatea de reglementare și drepturile operatorilor economici. Posibile riscuri de abuz în autoritatea de reglementare: Modificarea propusă conferă Agenției autoritatea de a suspenda licențele fără a exista un control jurisdicțional imediat, ceea ce poate conduce la abuzuri, în special în cazul în care deciziile de suspendare nu sunt fundamentate corespunzător și sunt luate în afaceri economice de mare impact. Acest lucru poate conduce la o ingerință excesivă în activitățile economice ale operatorilor, fără garanțiile procesuale corespunzătoare, așa cum sunt prevăzute în legislația generală. Lipsa de protecție a drepturilor fundamentale ale operatorilor economici: Așa cum este menționat, suspendarea licenței de către Agenție poate să se aplice fără a fi necesară validarea de către o instanță judecătorească în termenii prevăzuți de legislația generală. Astfel, se adaugă un nivel de insecuritate juridică pentru operatori, deoarece decizia de suspendare poate avea un impact economic considerabil fără ca aceștia să beneficieze de o protecție adecvată a drepturilor lor fundamentale. Disfuncționalități între legislațiile sectoriale și generale: Crearea unei proceduri excepționale pentru sectorul energetic în raport cu legislația administrativă generală poate duce la contradicții între reglementările de sector și cele mai largi aplicabile economiei naționale. Aceasta poate crea confuzie în rândul operatorilor economici și poate împiedica armonizarea reglementărilor interne ale sectorului energetic cu cele mai largi reglementări administrative și economice. Impact asupra respectării tratatelor internaționale și dreptului european: Modificările propuse pot duce la încălcarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, în special cele prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și alte tratate internaționale semnate de Republica Moldova, care garantează dreptul la un proces echitabil și la protecția proprietății. Suspendarea unei licențe fără un control judiciar eficient ar putea fi considerată o încălcare a drepturilor fundamentale ale operatorilor economici. În concluzie, această modificare propusă poate crea un regim de reglementare special și, în anumite cazuri, discreționar în sectorul energetic, care nu respectă pe deplin principiile generale ale dreptului administrativ și economic din Republica Moldova, punând astfel în pericol securitatea juridică și economică a operatorilor din acest sector Propuneri: se propune respingerea propunerii	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus. Codul administrativ nu reglementează și nu este aplicabil procedurii de suspendare/retragere a actelor permissive. Legea 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, reprezintă o lege cadru, care stabilește reguli generale în privința tuturor actelor permissive. În conformitate cu art. 10 al Legii 160/2011 stabilește că: <u>„Valabilitatea actului permisiv poate fi suspendată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.</u> <u>Astfel, în conformitate cu art. 17 alin. (3) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază a activității de întreprinzător</u> potrivit căruia: „(3) În cazurile prevăzute expres de lege, activitatea de întreprinzător poate fi suspendată, cu adresarea ulterioară în instanța de judecată a autorității care a dispus suspendarea. Adresarea în judecată trebuie să se facă în decursul a 3 zile lucrătoare. În caz de nerespectare a acestui termen, suspendarea se anulează. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător se aplică până la adoptarea de către instanța de judecată a unei hotărâri definitive. Decizia autorității privind suspendarea (limitarea) activității de întreprinzător încetează dacă, prin hotărâre a instanței de judecată, aceasta a fost anulată”. Având în vedere riscurile pentru securitatea aprovizionării consumatorilor cu gaze naturale, pe care le implică anumite încălcări admise de către titularii actelor permissive, cadrul legislativ special aplicabil sectorului gazelor naturale, trebuie să prevadă intervenția promptă din partea statului pentru a preveni producerea riscurilor respective. Or, securitatea energetică este parte indispensabilă a securității statului, iar conform noțiunilor definite la art. 2 al Legii nr. 108/2016, „securitate – securitatea furnizării și livrării de gaze naturale, precum și securitatea tehnică”. În continuare, art. 7 alin. (4¹) al Legii nominalizate, prevede că: <i>„Agenția contribuie la securitatea aprovizionării cu gaze naturale în limitele competenței stabilite prin prezenta lege și prin Legea nr.174/2017 cu privire la energetică”</i>.
	6.	La Articolul 16 alin. (5): Obiecții: Este suficient ca aspectele procedurale menționate în propunerea respectivă să fie incluse în regulamentul privind furnizarea gazelor naturale, aprobat de ANRE, întrucât, în esență, acestea nu reprezintă altceva decât elemente procedurale ce reglementează relațiile dintre furnizor și consumatorul final în raportul contractuale guvernate de legislația civilă. Includerea acestor prevederi limitează flexibilitatea	Nu se acceptă, Alineatul (5) instituie termenul pentru care urmează să fie retrasă licența și indică normele procedurale care se aplică la efectuarea controlului legalității hotărârilor ANRE privind suspendarea licenței. Totodată, principiile aferente licențierii nu pot fi desfășurate în Regulamentul de furnizare a gazelor naturale, care are alt obiect de reglementare.

		ANRE de a adapta sau modifica procedurile atunci când circumstanțele o impun. Propuneri: se propune respingerea propunerii	Capitolul XXII³ din Codul de procedură civilă reglementează procedura de suspendare a actelor permissive și modul de validare a deciziilor autorităților de licențiere. Prin urmare, procedura de suspendare a actelor permissive nu poate forma obiectul de reglementare al Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale, mai ales în condițiile în care Regulamentul respectiv este aplicabil doar raporturilor dintre furnizori și consumatorii finali. Totodată, sistarea actelor permissive vizează nu doar licențelor pentru furnizarea gazelor naturale. Norma legală aplicabilă procedurii de suspendare a actului permisiv trebuie să fie una previzibilă, respectiv termenul maxim pe perioada căruia este admisă sistarea licenței trebuie să fie expres prevăzut de norma legală, pentru a nu admite abordări diferențiate în privința titularilor în cazuri similare.
	7.	La Articolul 17, alin. 3¹: Argumentarea expusă mai sus pentru neadmiterea suspendării licențelor la hotărârea unilaterală ANRE este aplicabilă și acestei modificări. Este de menționat în plus că propunerea conferă ANRE o autoritate discreționară, executorie și imediată, fără nicio garanție procesuală prealabilă pentru persoana afectată. Aceasta transformă ANRE într-un „judecător și executor” al propriilor decizii, ceea ce este o deviație gravă de la principiul separației puterilor în stat (art. 6 din Constituția Republicii Moldova). Retragerea licenței – o sancțiune extremă cu caracter ireversibil Retragerea unei licențe: - are caracter sancționator și definitiv, - duce la încetarea activității economice, - afectează angajați, consumatori și parteneri contractuali. Tocmai de aceea, în toate ramurile de economie (transport, servicii medicale, educație, servicii financiare, construcție, comerț, telecomunicații), retragerea licenței este condiționată de hotărâre judecătorească prealabilă, nu ulterioară. Aplicarea imediată în absența unui control judiciar creează un teren fertil pentru abuzuri administrative, favoritisme, eliminarea concurenței sau răfuieți instituționale. 3. Inversarea periculoasă a sarcinii probei și lipsa protecției efective a justițiabilului Propunerea presupune că decizia ANRE este prezumată ca fiind legală și eficientă din momentul emiterii, iar cel afectat trebuie să inițieze un proces lung, costisitor și incert pentru a anula efectele. Aceasta: - încalcă principiul dreptului la apărare și la un proces echitabil (art. 20 din Constituție, art. 6 din CEDO), - transformă întreprinzătorul în victimă a procedurii, fără remediu real imediat. 4. ANRE nu poartă răspundere materială pentru pierderile cauzate de retragerea nelegală a licenței. Agenția este o instituție publică fără fonduri proprii de asigurare a prejudiciilor sau asigurare profesională. Nu există un mecanism de compensare automată a pierderilor dacă hotărârea este anulată de instanță; Guvernul în persoana autorităților subordonate nu participă în procesul decizional și nu propune și susține în judecată retragerea licenței însă va suporta costurile asociate cu hotărârile instanțelor fie naționale fie internaționale cu privire la compensarea prejudiciului cauzat. Această discrepanță dintre autoritatea ANRE și drepturile justițiabililor subminează statul de drept, în special în ceea ce privește accesul efectiv la justiție. Dacă decizia ANRE poate provoca prejudicii financiare semnificative fără ca agenția să fie responsabilă pentru daunele cauzate, instanța va fi pusă într-o situație dificilă, în care trebuie să decidă într-un context în care deja au apărut pierderi considerabile pentru operatori. Aceasta creează un risc semnificativ de erodare a încrederii în sistemul judiciar și în capacitatea instanței de a asigura dreptatea și protecția eficientă a drepturilor fundamentale ale părților implicate. Propuneri: se propune modificarea legislației în vederea excluderii privilegiului ANRE de a retrage licențe unilateral sau cu aprobarea textului în următoarea redacție: „<i>Hotărârea privind retragerea licenței produce efecte juridice de la data rămânării definitive a unei hotărâri judecătorești care validează decizia Agenției.</i>” În acest sens, prevederile art.15 alin.(2) din Legea 174/2017 care exonerează ANRE de la povara dreptului subiectului supus controlului de stat de a contesta orice fapt sau orice act al inspectorului si repara prejudiciul urmează a fi revizuite întrucât constituie o discrepanță evidentă cu principiile fundamentale într-un stat de drept.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.

8.	La modificarea propusă la Articolul 85 alin. (9): Ambiguitate periculoasă: expresia „termene rezonabile” nu este definită legal – autoritatea poate interpreta diferit, deschizând ușa pentru potențiale abuzuri sau intervenții discreționare; Implicare indirectă în negocieri: deși textul spune că este „doar pentru informare”, obligația de prezentare a contractelor poate duce în practică la presiuni sau intervenții indirecte asupra furnizorilor, afectând principiul libertății contractuale; Tratament inegal: furnizorii care folosesc platforme de tranzacționare sunt exceptați, ceea ce poate crea un tratament diferențiat nejustificat între operatori. Propuneri: se propune respingerea propunerii	Nu se acceptă, Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite la art. 89 și 90 sunt obligați să raporteze la ANRE toate contractele de achiziție, pentru ca ANRE să pună în aplicare prevederile alin. 9 din același articol. Atât legislația națională, precum și <i>acquis</i>-ul comunitar care reglementează sectorul gazelor naturale prevăd dreptul discreționar al autorității publice de a lua deciziile necesare pentru asigurarea implementării cadrului normativ primar (a se vedea, de exemplu, art. 16, alin. (1) din Codul administrativ, precum și articolul 41 din Directiva UE nr. 73/2009, transpusă prin Legea în vigoare). Aceasta nu exonerează, însă ANRE, de obligația de a acționa cu respectarea principiilor legalității, imparțialității, al egalității de tratament, al proporționalității, al bunei credințe, precum și al altor principii stabilite în Codul administrativ. Totodată, deciziile și hotărârile ANRE se supun controlului legalității și pot fi contestate în instanța de judecată în cazul unor potențiale abuzuri. Totodată, sintagma contestată este utilizată în Legea în vigoare, iar propunerea de modificarea a articolului 85, alin. (9) a fost formulată pentru a se asigura aplicabilitatea acesteia în contextul în care o parte din tranzacțiile de pe piața angro a gazelor naturale se realizează prin intermediul platformei de tranzacționare (platforma BRM EST), iar notificarea acestora cu cel puțin 30 de zile înainte este imposibilă.
9.	La Articolul 80, alin. (3): Modificarea propusă, fără a include excepțiile legate de litigiile în instanță, poate adresa doar interesele furnizorilor, lăsând consumatorii într-o poziție vulnerabilă, mai ales în fața unor eventuale abuzuri. Introducerea unei excepții pentru litigii în instanță este esențială pentru a proteja drepturile consumatorilor și pentru a asigura un echilibru corect între cele două părți. Propuneri: Este o practică reglementată în multe piețe, dar trebuie clarificată juridic pentru a evita abuzurile. Impunerea unei condiționări astfel de trecere a consumatorului ar trebui să fie legată de un proces transparent de mediere a disputelor și verificări suplimentare pentru a asigura că utilizatorii nu sunt împiedicați să aibă acces la gaze din motive nejustificate.	Nu se acceptă, Nu este clar ce se propune exact a fi modificat în norma respectivă.
10.	La Articolul 89, alin.(1): Cuvântul „esențiale” nu este definit clar în majoritatea cadrelor normative, iar ce constituie un serviciu social esențial poate varia în funcție de context (ex: sănătate, educație, asistență socială, ordine publică etc.). Fără o definiție legală sau o listă explicită, termenul lasă loc de interpretări subiective, ceea ce poate duce la: o tratament inegal între instituții similare, o abuzuri sau solicitări nejustificate de tratament preferențial, o dificultăți în aplicarea practică a prevederii. Propuneri: Pentru claritate și aplicabilitate coerentă, se recomandă: Definirea expresă a termenului „servicii sociale esențiale” în actul legislativ sau într-un regulament subsecvent. Alternativ, „...întreprinderile și instituțiile care prestează servicii prevăzute ca obligație a statului sau autorităților publice prin lege sau politici publice.	Nu se acceptă, Noțiunea de „serviciu social esențial,, este stabilită în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2024. „3.4. <i>serviciu social esențial</i> – serviciu prestat pentru asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, pentru educație sau pentru administrația publică.”
11.	La Articolul 97, alineatele (2) – (5): Eliminarea prevederilor menționate ar putea avea mai multe implicații negative, în special în ceea ce privește transparența, concurența și protecția consumatorilor pe piața gazelor naturale. Iată câteva argumente contra eliminării acestor prevederi: Eliminarea studiilor de piață și a consultărilor publice ar putea reduce semnificativ transparența procesului decizional. Fără aceste studii, agenția nu ar putea justifica în mod clar măsurile pe care le ia, iar consumatorii și alte părți interesate nu ar avea informații clare despre starea pieței și despre măsurile de îmbunătățire a concurenței. Studiile de piață ajută la evaluarea concentrației pieței și identificarea eventualelor abuzuri de poziție dominantă. Fără aceste evaluări, piețele pot deveni mai vulnerabile la monopoluri sau oligopoluri, ceea ce poate duce la prețuri mai mari și la scăderea calității serviciilor. Aceasta ar putea afecta consumatorii și	Nu se acceptă, Prevederile art. 97, alin. (2) – (5) se propun a fi excluse deoarece, în conformitate cu 97⁵, alin. (8), în redacția Proiectului de lege, ANRE urmează să facă anual studiul de piață și să întocmească raportul privind piața gazelor naturale. Raportul respectiv trebuie să conțină informații detaliate privind organizarea și funcționarea pieței gazelor naturale, inclusiv evaluarea nivelului de eficiență, de concurență și de transparență pe piața gazelor naturale, nivelul de lichiditate al pieței gazelor naturale, evaluarea cantitativă a concentrației pe piața gazelor naturale, informații privind tendințele evoluțiilor înregistrate, precum și alte informații legate de funcțiile Agenției privind monitorizarea pieței gazelor

		economia în ansamblu. Măsurile luate fără o evaluare detaliată a pieței ar putea fi ineficiente sau necorespunzătoare. Studiile permit agenției să ia măsuri proporționale și bazate pe date reale, iar eliminarea acestora ar putea conduce la decizii arbitrare sau nefundamentate, care nu rezolvă problemele pieței. Un studiu periodic este esențial pentru asigurarea unui mediu concurențial corect și pentru protejarea intereselor consumatorilor. Fără un astfel de studiu, agenția ar putea să nu poată detecta și remedia practicile care afectează negativ consumatorii, cum ar fi prețuri excesive sau servicii inadecvate. Eliminarea acestor prevederi ar putea duce la o scădere a încrederii publicului în agenție și în întregul sector de reglementare. Transparența și consultările publice sunt esențiale pentru menținerea unei relații de încredere între instituții și cetățeni. Fără aceste mecanisme, există riscul ca agenția să fie percepută ca mai puțin responsabilă și mai puțin preocupată de interesele publicului. Fără evaluări bazate pe studii de piață, agenția ar putea să nu își poată ajusta reglementările în mod adecvat în funcție de evoluțiile pieței. Acest lucru poate conduce la reglementări depășite sau neadaptate, care nu răspund nevoilor pieței moderne și nu susțin dezvoltarea durabilă a pieței gazelor naturale. Propuneri: Se propune respingerea acestei modificări. Eliminarea acestor prevederi ar putea duce la o reglementare mai puțin eficientă și mai puțin transparentă, afectând negativ concurența și interesele consumatorilor. În plus, ar putea compromite încrederea publicului în instituțiile responsabile de reglementarea pieței gazelor naturale. De aceea, menținerea acestor prevederi este crucială pentru asigurarea unui mediu de piață corect, transparent și eficient. Transparența în ceea ce privește metodologia studiilor de piață și publicarea acestora sunt esențiale pentru a verifica temeinicia deciziilor luate de agenție. Fără aceste informații, nu numai că deciziile riscă să fie contestate, dar se poate ajunge și la reglementări ineficiente sau nejustificate, care nu adresează corect problemele pieței gazelor naturale. Astfel, menținerea prevederilor legale care garantează transparența studiilor de piață ar contribui la un cadru de reglementare mai solid, corect și responsabil.	naturale.
	12.	La Articolul 97⁵ alin.(3): Nu sunt definite: • tipurile de documente/informații, • criteriile de necesitate, • perioada vizată de solicitare, • modalitatea de contestare. Aceasta poate duce la aplicarea arbitrară sau disproporționată a prevederii și creează riscul accesării unor informații sensibile sau confidențiale, inclusiv de natură comercială sau personală. În practică, au fost semnalate situații în care ANRE, în exercitarea funcției sale de supraveghere și control, impune termene foarte scurte pentru furnizarea informațiilor și documentelor solicitate de la participanții la piață, în special în cadrul notificărilor administrative de tipul celor prevăzute la art. 97⁵ alin. (3) (propunere de modificare). Consecința directă: potențial de sancțiuni formale Aceste termene, uneori imposibil de respectat din rațiuni obiective (volumul de date, complexitatea informațiilor cerute, necesitatea implicării mai multor compartimente interne, consultări juridice etc.), sunt urmate adesea de constatarea formală a unei încălcări procedurale – nerespectarea termenului-limită. Această abordare poate servi drept bază formală pentru aplicarea unei sancțiuni financiare, chiar și în lipsa unei intenții de obstrucționare din partea entității vizate. Principiul proporționalității (în dreptul administrativ și constituțional) impune ca autoritatea să solicite doar informații strict necesare scopului urmărit. Lipsa limitărilor tematice sau temporale permite abuzuri: de exemplu, solicitări retroactive, în masă, fără legătură clară cu un caz concret. Lipsa unei proceduri de contestare sau a unui mecanism de control (de ex., printr-un ordin sau hotărâre motivată) pune partea vizată într-o poziție de inferioritate juridică. Propuneri: Se propune: (3) Agenția este în drept, printr-o notificare scrisă motivată, să solicite oricărui participant la piață sau	Se acceptă parțial, Articolul 97⁵, alin. (3) se completează cu următorul enunț: „Agenția exercită atribuția prevăzută în prezentul alineat cu respectarea principiilor generale prevăzute în Cartea I, Capitolul III, Secțiunile 1 și 2 din Codul administrativ.”. Codul administrativ instituie în mod expres în sarcina autorităților publice obligația de a respecta principiul proporționalității, precum și principiul aplicării termenelor rezonabile. Totodată, deciziile și hotărârile ANRE se supun controlului judiciar și pot fi contestate în modul prevăzut de Codul administrativ. Astfel, completarea propusă nu este necesară.

		persoanelor menționate la alin. (4) lit. b) – e) doar acele informații și documente care sunt strict necesare și proporționale cu scopul exercitării funcției de monitorizare a integrității și transparenței pieței gazelor naturale. Persoanele vizate sunt obligate să coopereze cu Agenția, în condițiile legii, iar Agenția are obligația de a păstra confidențialitatea informațiilor obținute, cu excepția celor care trebuie făcute publice conform cadrului legal aplicabil. În situația în care informațiile și documentele solicitate de Agenție sunt de o natură complexă sau presupun un volum semnificativ de prelucrare, participantul la piață sau persoana vizată are dreptul de a solicita, în termen de 3 zile lucrătoare de la data primirii solicitării, o prelungire a termenului de prezentare a informației. Agenția este obligată să examineze cererea și să comunice decizia sa motivată în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea acesteia. Aplicarea sancțiunilor pentru nerespectarea termenului de furnizare a informațiilor este admisibilă doar în cazul în care se constată refuzul nejustificat de colaborare ori comportamentul de natură a împiedica în mod deliberat exercitarea atribuțiilor de monitorizare ale Agenției.	
SRL „Invent-In” <i>Scrisoare f/n din 07.04.2025</i>	1.	La Articolul 69, SRL „Invent-In” la data de 12.03.2025 a prezentat propuneri la art. 69 din Legea 108/2016 care se refereau la completarea acestuia cu alin. (10) în următoarea redacție: „Articolul 69 de completat cu alin. (10) în următoarea redacție: „(10) Lucrările de instalare, demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.” Însă Ministerul Energiei a respins propunerea noastră indicând următoarele: „Propunerea respectivă contravine prevederilor art. 69 alin. (4) din Legea cu privire la gazele naturale. Abordarea respectivă este una similară cu alte sectoare reglementate (ex. sectorul de energie electrică), fiind justificat a stabili reguli uniforme și a nu admite tratament diferențiat în raport cu consumatorii din alte sectoarele ale energiei. În conformitate cu prevederile pct. 125 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, aprobat prin HANRE nr. 297/2022, în vederea asigurării securității măsurării, echipamentele de măsurare vor fi sigilate de operatorii de sistem în conformitate cu Legea metrologiei nr.19/2016 și Regulamentul nr. 112/2019 privind racordarea la rețelele de gaze naturale. Sigilarea echipamentelor de măsurare se efectuează de către operatorii de sistem. Astfel, suplimentar la reglementările în vigoare ce prevăd obligațiile operatorilor de sistem în legătură cu prestarea serviciilor auxiliare ce țin de echipamentele de măsurare, având în vedere că efectuarea lucrărilor de instalare, demontarea și remontare a echipamentelor de măsurare la consumatorii finali poate avea loc doar în prezența reprezentantului operatorului de sistem, considerăm că, nu este justificată, inclusiv economic, propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe.” În acest context, SRL „Invent-In” susține în continuare propunerea inițială cu unele modificări din următoarele considerente și propune completarea art. 69 cu alineatul (10) în următoarea redacție: <i>„(10) Lucrările de demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.”</i> Astfel, potrivit art. 69 alin. (4) la care face referire Ministerul, „Operatorii de sistem efectuează lucrările de instalare, exploatare și întreținere a echipamentelor de măsurare ale consumatorilor finali racordați la rețelele lor de gaze naturale, de asemenea asigură efectuarea verificării metrologice a acestor echipamente. Periodicitatea verificării metrologice a echipamentelor de măsurare se stabilește conform Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurărilor supuse controlului metrologic legal, aprobată de Guvern”. Corespunzător, norma dată nu limitează posibilitatea efectuării lucrărilor de demontare, remontare și reparație a echipamentelor de măsurare, de către persoanele care corespund cerințelor legii. Atragem atenția că propunerea noastră nu atinge dreptul/obligația operatorilor de sistem de a sigila echipamentele de măsurare, prevăzut de pct. 125 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale. De asemenea, considerăm necesar revederea de către Minister a argumentului prezentat întru respingerea propunerii noastre precum că „sub aspectul reglementărilor în vigoare ce prevăd obligațiile operatorilor de sistem în legătură cu prestarea serviciilor auxiliare ce țin de echipamentele de măsurare, având în vedere că efectuarea lucrărilor de instalare, demontarea și remontare a echipamentelor de măsurare la consumatorii	Nu se acceptă, În spiritul <i>acquis</i>-ului comunitar care reglementează sectorul gazelor naturale, Legea nr. 108/2016 stabilește că asigurarea concurenței și a competiției în sectorul gazelor naturale trebuie realizată în raport cu activitățile de producere și de cumpărare/vânzare a gazelor naturale. Activitățile ce țin de exploatarea rețelelor de gaze naturale se realizează în continuare în condiții de monopol natural, iar fiecare operator de sistem își desfășoară activitatea în limitele teritoriului autorizat (a se vedea art. 13, alin. (1) din Legea nr. 108/2016). Totodată, ținând cont de necesitatea asigurării posibilității consumatorilor finali de a-și exercita dreptul de schimbare a furnizorului în termeni cât mai restrânși, este imperativ ca evidența consumului de gaze naturale să fie responsabilitatea exclusivă a operatorului de sistem. Cu privire la preținse neconcordanțe între cadrul normativ primar și actele normative de reglementare ale ANRE, menționăm că legislația secundară urmează a fi ajustată pentru a corespunde legislației primare și nu invers. Astfel, eventualele neconcordanțe necesită a fi abordate în cadrul discuțiilor inițiate în mod direct cu ANRE.

		finali poate avea loc doar în prezența reprezentantului operatorului de sistem, considerăm că, nu este justificată, inclusiv economic, propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe”. Or, potrivit pct. 4 subpunctul 9) din Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 271 /2018 din 28 septembrie 2018: <i>„4. Metodologia reglementează modul de calculare și aplicare a tarifelor reglementate pentru următoarele categorii de servicii auxiliare prestate solicitanților, consumatorilor finali, producătorilor, operatorilor depozitelor de stocare, operatorilor instalațiilor GNCV de către operatorul sistemului de transport (OST) și/sau de către operatorul sistemului de distribuție (OSD) a gazelor naturale după cum urmează:</i> <i>9) demontarea echipamentului de măsurare a gazelor naturale pentru efectuarea expertizei metrologice, la solicitarea consumatorului și remontarea acestuia, în caz dacă se constată, că echipamentul de măsurare respectiv corespunde normelor metrologice;”</i> Corespunzător, în speță este vorba despre demontare și remontarea echipamentelor de măsurare pentru verificarea metrologică ordinară, nu și cea de expertiză. Concomitent, prezența reprezentantului operatorului de sistem rămâne obligatorie, or lucrările de desigilare și sigilare sunt efectuate de către acesta. Opinia Ministerului privind faptul că nu este justificată propunerea de efectuarea a acestor lucrări de către părți terțe sub aspect economic nu este argumentat cu analize și calcule, or liberalizarea oricărei piețe și concurența pe aceasta din contra aduce beneficii consumatorilor, inclusiv prin micșorarea prețurilor, astfel dreptul de a alege prestatorul de servicii urmează a fi văzut sub aspectul libertăților constituționale. Cu toate că, în opinia noastră și dreptul exclusiv al operatorilor de sistem de a demonta echipamentul de măsurare a gazelor naturale pentru efectuarea expertizei metrologice este unul care monopolizează piața acestor servicii, totuși argumentul Ministerului nu poate fi reținut sub aspectul că demontarea și remontarea echipamentului de măsurare pentru verificare metrologică este un serviciu auxiliar prestat exclusiv de operatorul de sistem. Astfel, în condițiile în care Republica Moldova se află pe calea integrării europene, considerăm că statul are obligația de demonopolizare a mai multor segmente de piață și dereglementarea acestora. Impedimentele legislative și administrative în desfășurarea acestui gen de activitate de către oricare agent economic care corespunde cerințelor, gen de activitate care pe de o parte este permis de alte acte legislative, iar din cauza posibilității interpretării eronate a Legii cu privire la gazele naturale întâmpină piedici din partea operatorilor de sistem - afectează în mod direct atât activitatea antreprenorială a participanților pe această piață cât și per general economia țării. Amintim argumentul prezentat anterior la care Ministerul nu a răspuns, că, potrivit pct. 77 din Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale aprobat prin HOTĂRÂRE Nr. 297 din 03.06.2022 „Montarea echipamentului de măsurare se realizează conform proiectului, cerințelor prezentului Regulament și ale altor documente normativ-tehnice în domeniu. Montarea se efectuează de către organizațiile/persoanele autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase”. Reieșind din cele menționate mai sus, rugăm analiza argumentelor prezentate suplimentar și acceptarea propuneri de completare a art. 69 cu alin. (10) în următoarea redacție: <i>„(10) Lucrările de demontare, remontare, reparație a echipamentelor de măsurare la consumatorii noncasnici se efectuează la alegerea acestora de Operatorii de sistem sau alte organizații/persoane autorizate să efectueze astfel de lucrări conform Legii nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase.”</i>	
SRL „Bălți-Gaz <i>Scrisoarea nr.01-03/314 din 08.04.2025</i>	1.	Pct. 14. al Proiectului propus spre consultare privind modificarea Articolul 49, sintagma: Contribuția autorității publice locale sau a solicitantului la construcția rețelei de distribuție a gazelor naturale nu acordă acestuia dreptul de proprietate asupra rețelei respective, atenuează prevederile Codului nr.1107/2002, Legii Legii Nr.436/2006, HG nr.684/2022 etc. nr.181/2014. Poziția expusă supra, vine din experiența acumulată în activitatea întreprinderii și nu are ca scop defăimarea autorului sau participanților la proces.	Nu se acceptă, Nu este clară propunerea.
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru <i>Scrisoare nr.36/01-06/408 din 03.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
Serviciul de Informații și Securitate		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
ÎCS „Nord Gaz-Sîngerei” <i>Scrisoarea nr.44 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
SRL „Florești-Gaz <i>Scrisoarea nr.108 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Congresul Autorităților Locale din RM	1.	În Art. I (Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (...), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: La Articolul 49, alin. (4¹), după cuvintele „autoritatea publică locală” este necesară completarea cu cuvintele „sau o altă entitate, inclusiv prin activitate de sponsorizare”. Argumentare: Completarea propusă este necesară pentru asigurarea contribuției legitime prevăzute de proiect pentru dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale în zone „a căror eficiență economică nu poate fi demonstrată” de către orice entități disponibile în acest sens, prin programe, proiecte, granturi sau altă activitate de sponsorizeze, care pot fi rezultatul implicării proactive a autorităților administrației publice locale sau a altor entități care doresc realizarea unor acțiuni de interes public ce necesită asistență financiară și materială, conform Legii nr. 1420/2002 cu privire la activitatea de filantropie și sponsorizare.	Se acceptă.
SRL „Vestmoldtransgaz” <i>Scrisoarea nr.01-309 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor <i>Scrisoarea nr.01/2-30-509 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Biroul politici de reintegrare <i>Scrisoarea nr.04-78-3773 din 04.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Agenția Proprietăți Publice <i>Scrisoarea nr.05-04-2339 din 03.04.2025</i>		Comunică despre lipsa obiecțiilor. Totodată, reieșind din faptul că, unele obiecții și propuneri expuse de către S.A. „CET-Nord” și S.A. „Energocom” nu au fost acceptate sau acceptate parțial, solicităm să se ajungă la un consens în privința acestora.	-
Centrul de Armonizare a Legislației		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
SA „Cet-Nord” <i>Scrisoarea nr. 227-08/0495 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții.	-
Bursa Română de Mărfuri		Nu au fost prezentate careva obiecții sau propuneri.	-
SRL „Chișinău-Gaz” <i>Scrisoarea nr.592 din 07.04.2025</i>	1.	La Articolul 80 alin. (5), Toți consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul de a beneficia, pentru o anumită perioadă de timp, stabilită în conformitate cu art. 90, de furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, Enumerarea de potențiale situații ce țin de cazul în care „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” poate fi interpretată în sensul restrângerii situațiilor vizate în acest caz.
	2.	La Articolul 81,	Se acceptă.

		Se propune completarea textului din lit. c) art. 81 după sintagma „să sesizeze imediat” cu sintagma „operatorul de sistem și/sau,” în continuare, conform textului. Argumentări suplimentare: Consumatorul final are acces liber la informația privind datele de contact al OSD la rețelele căruia este racordat din următoarele surse: partea verso a facturii de plată pentru gazele naturale consumate, site-ul oficial al OSD, pagina oficială a OSD de pe rețeaua de socializare „Facebook” ș.a. Mai mult ca atât consumatorii noncasnici au încheiate cu OSD în conformitate cu pct.71 subpunct 21 din Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr.112/2019 Acord Tehnic care conține datele de contact ale părților. Reieșind din cele expuse și având în vedere argumentările prezentate anterior, solicităm respectuos acceptarea modificărilor propuse.	
	3.	La Articolul 83, Se propune completarea alin. (5) art. 83 după textul „consumatorul final achită” cu sintagma „operatorului de sistem”. Argumentări suplimentare: În așa fel de situații când o persoană fizică/juridică cauzează un prejudiciu altei persoane fizice/juridice compensarea prejudiciului se execută în conformitate cu legislația în vigoare (Cod Penal, Cod Contravențional etc.). Mai mult ca atât în conformitate cu pct.151 din Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr.112/2019, OSD, la depistarea conectării neautorizate la rețeaua de gaze naturale a aparatelor de utilizare de către persoane fizice și/sau juridice calculează consumul de gaze naturale conform sistemului paușal și îl prezintă spre achitare. Reieșind din cele expuse și având în vedere argumentările prezentate anterior, solicităm respectuos acceptarea modificărilor propuse.	Nu se acceptă, Ținând cont de prevederile imperative ale Codului Civil, norma respectivă poate fi aplicată în raport cu operatorul de sistem doar cu condiția existenței unui contract dintre consumatorul final respectiv, în calitate de operator de sistem, și operatorul de sistem respectiv.
	4.	La Articolul 85 alin. (7), Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul la furnizarea gazelor naturale de către furnizorul de ultimă opțiune la prețuri reglementate, rezonabile, transparente, nediscriminatorii și ușor de comparat, pentru o perioadă limitată de timp, de cel mult 4 luni, în conformitate cu prezenta lege și în condițiile stabilite în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
	5.	La Articolul 90 alin. (1), Consumatorii finali care și-au pierdut furnizorul în anumite circumstanțe (furnizorul își încetează activitatea, furnizorului i s-a suspendat sau i s-a retras licența, furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze natural, furnizorului i-a fost încetat/reziliat contractul pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale) au dreptul să fie aprovizionați cu gaze naturale, pentru o anumită perioadă de timp, de către furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Argumentări suplimentare: Pentru a evita dubla interpretare a sintagmei „furnizorul este în imposibilitate de a furniza gaze naturale” insistăm să fie luată în considerare propunerea prezentată anterior.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus.
Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale <i>Scrisoarea nr.08 din 07.04.2025</i>		Vă aducem la cunoștință că, în urma trimiterii propunerilor noastre către Ministerul Energiei pe data de 12 martie 2025, am constatat că majoritatea acestora nu au fost luate în considerare în cadrul modificărilor recente. În anumite cazuri, argumentele pentru neacceptarea propunerilor noastre au fost formale, iar în alte cazuri, acestea nu au reflectat esența propunerilor noastre, ceea ce ne determină să subliniem din nou importanța lor în contextul unei liberalizări eficiente a pieței gazelor naturale. În urma analizei, am considerat necesar să consolidăm argumentația noastră, având în vedere importanța acestor propuneri pentru o implementare corectă și coerentă a procesului de liberalizare. Considerăm că, fără aceste modificări, procesul de liberalizare va întâmpina dificultăți semnificative, afectând negativ nu doar dezvoltarea pieței gazelor naturale, dar și stabilitatea și transparența reglementărilor care trebuie să asigure un mediu de afaceri previzibil și echilibrat. În acest sens, reafirmăm necesitatea de a păstra termenii de liberalizare în lege și de a stabili clar etapele acestui proces, astfel încât să se evite tergiversarea sa sau chiar oprirea completă a acestuia. De asemenea, subliniem că autoritățile competente trebuie să asigure claritatea și stabilitatea	Se ia act.

	reglementărilor, iar ANRE nu este autoritatea competentă să stabilească termenii de liberalizare, aceasta fiind o prerogativă a Parlamentului. Mai mult, din analiza Tabelului de sinteză am observat că au fost primite multe propuneri și din partea altor părți interesate, inclusiv din partea Secretariatului Comunității Energetice, care, de asemenea, nu au fost acceptate. Având în vedere acest fapt, considerăm că este esențial să se aloce suficient timp pentru o analiză detaliată și constructivă a fiecărei propuneri, inclusiv prin organizarea de grupuri de lucru și întâlniri directe, care să permită o discuție mai aprofundată și mai clarificatoare a tuturor aspectelor importante. În lumina celor expuse, sperăm că propunerile noastre vor fi reanalizate cu atenție și că vor fi incluse în proiectul final, având în vedere angajamentele internaționale ale Republicii Moldova și necesitatea unui cadru legislativ stabil pentru dezvoltarea pieței gazelor naturale.	
1.	Reiterăm necesitatea efectuării unei analize detaliate privind conformitatea proiectului de lege cu legislația UE și obligațiunile asumate de Republica Moldova față de Comisia Europeană, inclusiv prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025. Spre exemplu, 1. RM a încălcat termenii de liberalizare a pieței gazelor naturale. RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37. Cu toate acestea, statutul de consumator eligibil este în măsură considerabilă diminuat, or, prin Dispoziția CSE se introduc impedimente în exercitarea liberei alegeri a furnizorului, piața gazelor naturale fiind în continuare reglementată excesiv.	Nu se acceptă, Monitorizarea conformității legislației naționale cu <i>acquis</i>-ul comunitar ține de competența Secretariatului Comunității Energetice, iar deciziile cu privire la implementarea unor mecanisme și măsuri menite să asigure deschiderea și dezvoltarea piețelor de gaze naturale se iau ținând cont de gradul de dezvoltare a acestora. Cu privire la liberalizarea pieței, menționăm că în conformitate cu Legea în vigoare toți consumatorii finali sunt eligibil și au dreptul la libera alegerea a furnizorului, iar furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor prevăzute la articolul 89 reprezintă o soluție implicită pentru consumatorii finali. Introducerea interdicției pentru anumite categorii de consumatori de a beneficia de serviciul universal constituie o altă măsură de stimulare a concurenței pe piață. Aceasta, însă, urmează să fie implementată cu condiția asigurării premiselor necesare pentru ca în raport cu consumatorii finali care nu mai beneficiază de dreptul la furnizare în contextul art. 89 să nu fie aplicat tratament abuziv și discriminatoriu.
	2. Atât Legea nr. 108/2016 în redacția actuală, cât și în proiectul suspus consultărilor publice conține bariere administrative în procesul de schimbare a furnizorului, ceea ce contravine art. 3 alin. 5 din Directiva 73/2009/CE. Spre exemplu: existența datoriilor față de furnizorul actual. Cu toate că în proiect a fost introducă clauza privind dreptul de eșalonare a datoriei, acceptarea aceasta totuși rămâne la latitudinea furnizorului actual; - obligația de schimbare a echipamentului de măsurare, drept condiție pentru schimbarea furnizorului, însă, cu posibilitatea de a folosi în continuare acest echipament de măsurare, cu condiția că consumatorul rămâne să consume gaze naturale de la furnizorul actual, fapt care favorizează exclusiv furnizorul de serviciu public; - imposibilitatea de a reveni pe piața reglementată timp de 12 luni din momentul migrării pe piața concurențială, sau rezoluțiunii contractului cu furnizorul de serviciu public; această barieră nu este reglementată de niciun act european.	Se acceptă parțial, Prevederea de la art. 88, alin. (5) a fost exclusă. În partea ce ține de revenirea anumitor categorii de consumatori finali la furnizarea în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, menționăm că aceasta este stabilită în contextul în care consumatorii noncasnici mari și mijlocii beneficiază cu titlu de excepție și pe termen limitat de serviciul respectiv.
2.	Art. 2. Definiții (definiția noțiunii „contract de furnizare a gazelor naturale”) Reiterăm propunerea dată. Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea dată este justificată, doar că este nevoie de termen suplimentar. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	Se ia act, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Totodată, Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei UE nr. 1788/2024.
3.	În tot textul legii, termenul de „<i>consumator</i>” de înlocuit cu termenul de „<i>client</i>”. Reiterăm propunerea dată. Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea dată este justificată, doar că este nevoie de termen suplimentar. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în	Se ia act, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Totodată, Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei UE nr. 1788/2024.

		nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	
	4.	Articolul 3¹. Temeiul juridic al pieței gazelor naturale: Reiterăm propunerea dată. Luând în considerare că Republica Moldova se află într-un proces de aderare la Uniunea Europeană, indicarea expresă a acestor principii va alinia legislația națională ci ce a Uniunii Europene De asemenea putem prelua practica pozitivă a altor țări candidate, spre exemplu Ucraina, care a reglementat expres această abordare în art. 2 alin. (2) a Legii Ucrainei privind piața gazelor naturale.	Nu se acceptă, Conform celor explicate anterior, nu este necesară dublarea prevederilor Codului administrativ în Legea nr. 108/2016. Totodată, fiecare stat are propriile reguli și cerințe privind elaborarea legislației naționale.
	5.	La Articolul 7, alin. (1) lit. f³: Reiterăm propunerea dată. Transmiterea competenței de la Ministerul energiei către ANRE în partea numirii unei entități care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, nu asigură acces tuturor titularilor de licență pentru furnizarea gazelor naturale în stânga Nistrului. În Nota informativă nu este indicat niciun argument care ar justifica eliminarea concurenței pentru o perioadă îndelungată de 5 ani, în favoarea unei entități concrete, care va fi numită fără criterii previzibile și proceduri concurențiale. Astfel, se creează un monopol neîntemeiat. Abordarea noastră, a fost susținută și de către Serviciul de Informații și Securitate , care a fost reflectată în Sinteza de propuneri la proiectul legii, care a examinat această întrebare sub aspectul securității statului, conform competențelor sale.	Nu se acceptă, Prevederea de la art. 7, alin. (1), lit. f ³) ține de aplicarea art. 85 ¹ , care stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale.
	6.	La articolul 7, alin. (1), la lit. f¹): Reiterăm propunerea dată. Considerăm că din punct de vedere al tehnicii legislative, această normă nu este expusă corect deoarece, nu se face trimitere exactă la regiunea transnistreană și ar pune a fi aplicată în oricare altă regiune a țării, spre exemplu Gagauzia, astfel, legalizând activitatea operatorilor de sistem nelicențiați.	Nu se acceptă, În Republica Moldova există o singură regiune în care își desfășoară activitatea operatorii de sistem nelicențiați.
	7.	La Art. 7 alin. (2): Reiterăm propunerea dată. Art. 7 alin. (2) de completat cu lit. d ¹) În Nota informativă la proiectul de lege (pag. 3) cu referire la securității aprovizionării cu gaze naturale este indicată următoarele: „În contextul instabilității geopolitice în regiune, inclusiv tensiunile din Orientul Mijlociu, conflictul din Ucraina și posibilele restricții asupra exporturilor de gaze naturale rusești ce contribuie la o volatilitate ridicată a pieței, strategia de achiziție și gestionare a stocurilor furnizorilor de gaze naturale devine crucială pentru atenuarea impactului creșterilor de preț ” Mai mult ca atât, această întrebare a fost examinată în luna decembrie 2024 de către Comisia Parlamentară, care a formulat recomandarea către furnizorul de servicii publice să elaboreze Planul de achiziții a gazelor naturale, pentru evitarea situației din anul 2024, în care din cauza achiziționării gazelor naturale doar începând cu luna noiembrie 2024, a fost necesară intervenția ANRE pentru majorarea prețului reglementat.	Nu se acceptă, Suplimentar argumentelor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Atribuția propusă excede competențele unei autorități de reglementare și constituie o intervenție directă în activitatea furnizorilor de gaze naturale, care trebuie să își desfășoare activitatea în condiții concurențiale.
	8.	Art. 7 alin. (4) de completat cu lit. j-k): Reiterăm propunerea dată. Considerăm că această normă în perioada de tranziția de la piața reglementată la cea nereglementată joacă un rol crucial pentru dezvoltarea acesteia. Implicarea cu bună-credință a instituțiilor statului în informarea consumatorilor va contribui esențial la implementarea prevederilor Directivei în partea liberalizarea pieței și creșterea încrederii consumatorilor în beneficiile pieței liberalizate. Drept exemplu, a fost folosită norma identică din	Nu se acceptă, Suplimentar celor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că Ministerul Energiei va sesiza în acest sens ANRE.

		Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 din Romania (art. 1021 alin.(9)).	
9.	Art. 7 de completat cu alin. (4 ²) Reiterăm propunerea dată. Reieșind din argumentarea Ministerului Energiei, înțelegem că propunerea, chiar dacă este considerată prematură, este justificată și necesară, doar că este nevoie de termen suplimentar,. Însă, acest termen nu a fost indicat de către minister și nu este prevăzut în nici un act normativ. Reieșind din cele menționate considerăm că este necesar de stabilit în clauzele tranzitorii un termen exact pentru modificarea Legii 108 sun acest aspect. Propunem un termen de 6 luni.	Se ia act, Un astfel de termen nu poate fi inclus în legea de modificare. Ministerul Energiei va informa părțile interesate cu privire la inițierea cadrului normativ primar pentru asigurarea transpunerii Directivei UE nr. 1788/2024. Totodată, este de necesar de examinat în mod minuțios și cu participarea activă a ANRE, practica autorității de reglementare din România la care se face referire în aviz. În fine, comparatorul de prețuri care va fi elaborat de ANRE este în măsură să încurajeze consumatorii finali la exercitarea dreptului de schimbare a furnizorului de gaze naturale, facilitând luarea deciziilor în acest sens.	
10.	Art. 9 alin. (2): Reiterăm propunerea dată. Argumentarea prezentată de Minister nu are nicio legătură cu propunerea noastră, care este îndreptată spre o transparență maximă în procesul de aprobare a prețului reglementat, acces facil și ușor pentru orice solicitant și în primul rând consumatorii, pentru a înțelege justificarea calculelor efectuate de regulator. Observăm o reticență, în prezentarea calculelor în format Excel, fapt ce vorbește doar despre lipsa transparenței și este dovada necorespunderii principiilor consfințite în Directiva europeană în domeniul gazelor naturale	Nu se acceptă, În conformitate cu Legea nr. 100/2017, este impropriu pentru un act normativ să indice formatul electronic în care urmează să fie prezentate anumite documente, informații. Totodată, documentele excel sau documentele în alt format utilizate de ANRE în legătură cu verificarea calculului tarifelor, a prețurilor reglementate reprezintă instrumente de lucru și considerăm excesivă și nejustificată obligarea autorității de reglementare să le facă publice. Mai mult, documentele respective pot conține și informații care constituie secret comercial și care nu pot fi comunicate publicului larg. Doar costurile incluse în tarif pot fi comunicate publicului. În fine, metodologia tarifară conține toate principiile și formulele aplicate de ANRE la determinarea tarifelor, a prețurilor reglementate, iar ANRE urmează să prezinte explicații la necesitatea cu privire la anumite elemente de cost, inclus în calculul tarifelor, a prețurilor reglementate.	
11.	Art. 9. Transparența activității Agenției. Hotărârile și deciziile Agenției: Reiterăm propunerea dată. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60 ¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Avînd această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. Din acest considerent am propus ca prețurile reglementate să fie ajustate o dată în lună.	Nu se acceptă, Este improprie stabilire la nivel de lege a unor asemenea detalii, iar discuțiile corespunzătoare trebuie purtate cu ANRE. Totodată, în conformitate cu Codul administrativ, părțile care se consideră a fi lezate în drepturi, pot acționa ANRE în judecată inclusiv în cazul unei inacțiuni.	
12.	Art. 9 alin. (7): Reiterăm propunerea dată. Considerăm că de aprobarea actelor normative și de reglementare de către ANRE urmează în mod obligatoriu să respecte criteriile de transparență în procesul decizional. Transparența în procesul decizional având un caracter general și obligatoriu. Or, în condiții de piață, nu există riscuri de securitate în aprovizionarea cu gaze naturale. Totodată, formularea privind „subiectele ce țin de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale” este atât de vagă că, acordă dreptul ANRE să excepteze de procedura privind transparențe în procesul decizional practic oricare subiect, corespunzător afectând dreptul persoanelor interesate de a participa în acest proces și de a prezenta propunerile sale.	Nu se acceptă, Suplimentar argumentelor expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări, menționăm că în Republica Moldova nu există instalații de producere și nici instalații de stocare a gazelor naturale, aceasta fiind dependentă integral de import. Totodată gazele naturale sunt utilizate pe larg și pentru producerea energiei electrice și termice, iar întreruperea aprovizionării cu gaze naturale afectează nu doar sectorul gazelor, dar și ale sectoare ale energiei, precum și economia țării, în general. Respectiv, intervenția promptă a ANRE poate fi critică în anumite situații ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale. În fine, hotărârile ANRE pot fi contestate în instanță, ir în cazul în care aceasta și-a depășit competența sau nu a respectat unul din principiile stabilite, inclusiv în Codul administrativ, hotărârile respective pot fi anulate.	
13.	Articolul 16, alin. (2): Prin această normă se atribuie competențe excesive ANRE fiind modificată consecutivitatea și procedura de suspendare a licenței	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile expuse mai sus în legătură cu obiecția similară formulată de „Rotalin Gaz” SRL.	

	Astfel, dacă în prezent licența poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, cu excepția suspendării licenței în baza temeiurilor stabilite la alin. (4) lit. a), e¹⁾ și g), care se efectuează direct de către Agenție, prin modificările propuse este exceptat de la control judecătoresc actul ANRE imediat din momentul suspendării. Astfel, în cazul în care acesta este legal, efectele prejudiciabile ale acestuia vot fi consumate. Corespunzător propunem păstrarea redacției actuale, sau de prevăzut răspunderea pecuniară a ANRE pentru prejudiciul cauzat prin actul de suspendare ulterior anulat de către instanța de judecată. De asemenea alin. 3) prevede o formulare vagă și anume „<i>ceea ce determină riscuri iminente de întrerupere a furnizării gazelor naturale</i>” cee ace permite interpretări și opinii subiective asupra acestui aspect. De aceea propunem excluderea acestei formulări sau de prevăzut cazurile în md exhaustiv în care ANRE poate suspenda licența. În contextul argumentelor expuse supra și pentru neadmiterea impedimentelor în activitatea de antreprenoriat, propunem excluderea frazei: <i>Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței produce efecte juridice de la data adoptării și se aplică până la adoptarea hotărârii privind reluarea activității licențiate ca urmare a înlăturării încălcărilor care au servit drept temei pentru suspendarea licenței sau până la o eventuală hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă de anulare a hotărârii Agenției privind suspendarea licenței.”</i>	
14.	La articolul 80, Alin. (3): Reiterăm propunerea dată. Cu toate că în proiect a fost introdusă clauza privind dreptul de eşalonare a datoriei, acceptarea reeşalonării totuși rămâne la latitudinea furnizorului actual. Corespunzător bariera administrativă nu a fost exclusă.	Se acceptă, Cuvintele „și-a reeşalonat” se substituie cu cuvintele „a eşalonat”.
15.	La articolul 80 alin. (4): Reiterăm propunerea dată. Ministerul Energiei nu a prezentat careva argumenta, analize, studii care ar constata că Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici. De asemenea RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată, Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37.	Nu se acceptă, Cu privire la liberalizarea pieței, reiterăm că în conformitate cu Legea în vigoare toți consumatorii finali sunt eligibil și au dreptul la libera alegerea a furnizorului, iar furnizarea gazelor naturale în contextul obligațiilor prevăzute la articolul 89 reprezintă o soluție implicită pentru consumatorii finali. Introducerea interdicției pentru anumite categorii de consumatori de a beneficia de serviciul universal constituie o altă măsură de stimulare a concurenței pe piață. Aceasta, însă, urmează să fie implementată cu condiția asigurării premiselor necesare pentru ca în raport cu consumatorii finali care nu mai beneficiază de dreptul la furnizare în contextul art. 89 să nu fie aplicat tratament abuziv și discriminatoriu.
16.	Art. 80 alin. 4¹⁾ - se abrogă: Reiterăm propunerea dată. Interdicția de revenire la piața reglementată poate fi justificată doar în condițiile în care Republica Moldova își execută obligația asumată de liberalizare integrală a pieței gazelor naturale. În contextul în care Legea cu privire la gazele naturale nu prevede termenii concreți de trecere a consumatorilor la piața concurențială, interdicția de revenire, timp de 12 luni la piața reglementată, rămâne a fi o barieră administrativă care descurajează consumatorii finali să-și schimbe furnizorul.	Nu se acceptă, Explicațiile corespunzătoare au fost expuse pe larg în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări. Totodată, în partea ce ține de revenirea anumitor categorii de consumatori finali la furnizarea în contextul obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, menționăm că aceasta este stabilită în contextul în care consumatorii noncasnici mari și mijlocii beneficiază cu titlu de excepție și pe termen limitat de serviciul respectiv.
17.	Art. 83 alin. (5): Reiterăm propunerea dată. Reiterăm că răspunderea consumatorilor pentru fapta sa, nu necesită existența a careva relații contractuale cu operatorul de sistem, reieșind din prevederile Codul civil: <i>Capitolului XXXIII</i> <i>RĂSPUNDEREA DELICTUALĂ</i>	Nu se acceptă, Articolul 83, alin. (5) stabilește temeiul legal pentru ca un furnizor de gaze naturale să includă în contractele de furnizare a gazelor naturale, precum și să aplice prevederile din Codul civil care reglementează clauza penală. Astfel, intervenția consumatorului final în echipamentul de măsurare în scopul denaturării datelor cu privire la consumul real al gazelor naturale constituie încălcare a contractului de furnizare, iar prejudiciul cauzat se determină conform principiilor stabilite în pct. 87 – 92 din Regulamentul pentru furnizarea gazelor naturale. Totodată, obligația consumatorului final de a achita furnizorului plata

	<i>Secțiunea 1</i> <i>Dispoziții generale</i> <i>Articolul 1998. Temeiul și condițiile generale ale răspunderii delictuale</i> <i>(1) Cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.</i> Concomitent, Operatorul de sistem căruia i-a fost cauzat prejudiciul, trebuie să aibă dreptul să recupereze prejudiciul suportat. Această abordare este răspândită în țările Uniunii Europene. Astfel, în cazul în care este necesar un termen suplimentar pentru elaborarea și adoptarea acestor modificări, propunem pentru claritate și previzibilitate – 6 luni.	datorată pentru prejudiciul cauzat, precum și modalitatea de determinare a acesteia sunt stabilite în mod expres în contractele de furnizare a gazelor naturale. Spre deosebire de situația descrisă mai sus, în cazul răspunderii civile delictuale, persoana care a cauzat prejudiciul poate fi obligată la plata unei despăgubiri doar în baza unei hotărâri judecătorești, care constată comiterea delictului, cauzarea prejudiciului, existența legăturii de cauzalitate între delictul comis și prejudiciul cauzat, precum și care stabilește cuantumul despăgubirii ce urmează a fi achitată. Respectiv, prevederile Codului Civil cu privire la aplicarea răspunderii civile delictuale pot fi aplicate în cadrul unei proceduri contravenționale sau în cadrul unui proces civil intentat în acest sens.
18.	La articolul 85 alin. (9): Reiterăm propunerea privind „Procurarea gazelor naturale se efectuează în baza unui Caiet de sarcini întocmit astfel ca să asigure caracterul transparent al procesului de achiziție a gazelor naturale și, în același timp, tratamentul egal și nediscriminatoriu al persoanelor care participă la procedura de achiziție a gazelor naturale, în calitate de ofertanți. Cerințele stabilite în anunțul de licitație nu trebuie să avantajeze un ofertant concret. Furnizorul de servicii publice nu are dreptul să ofere teze la aceste licitații”. Această propunere este relevantă atât pentru achizițiile efectuate la Bursă, cât și celor efectuate în afara Bursei și este necesară pentru prevenirea abuzurilor și neadmiterea creșterii nejustificate a prețurilor/tarifelor reglementate pentru consumatorii finali..	Nu se acceptă, Propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Atribuția propusă excedă competențele unei autorități de reglementare și constituie o intervenție directă în activitatea furnizorilor de gaze naturale, care trebuie să își desfășoare activitatea în condiții concurențiale. Totodată, achizițiile de gaze naturale prin intermediul platformelor de achiziționare urmează a fi efectuate cu respectarea condițiilor stabilite în cadrul platformelor respective.
19.	Articolul 85¹ Argumentarea prezentată de Minister nu răspunde propunerii noastre. Nu a fost argumentat de ce titularii de licență din Republica Moldova sau traderii europeni nu pot furniza gaze naturale direct în stânga Nistrului, după cu până în prezent a furnizat SA „Moldovagaz sau în prezent compania „MET Group” Transmiterea competenței de la Ministerul energiei către ANRE în partea numirii unei entități care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați, nu asigură acces tuturor titularilor de licență pentru furnizarea gazelor naturale în stânga Nistrului. În Nota informativă nu este indicat niciun argument care ar justifica eliminarea concurenței pentru o perioadă îndelungată de 5 ani, în favoarea unei entități concrete, care va fi numită fără criterii previzibile și proceduri concurențiale. Astfel, se creează un monopol neîntemeiat. Abordarea noastră, a fost susținută și de către Serviciul de Informații și Securitate, care a fost reflectată în Sinteza de propuneri la proiectul legii, care a examinat această întrebare sub aspectul securității statului, conform competențelor sale.	Nu se acceptă, Articolul 85¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale.
20.	Art. 88 alin. (5) – se abrogă Considerăm că argumentarea Ministerului nu se referă la propunerea noastră din motive de interpretare. Noi suntem de acord că trebuie de implementat directivele europene și implementarea obiectivele politicilor și a strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor. Însă propunerea se refera la faptul că <i>doar consumatorii care optează pentru schimbarea furnizorului</i> sunt obligați să-și schimbe echipamentul de măsurare pe unul cu citire orară, iar în cazul în care acest consumator refuza să-și schimbe furnizorul, inclusiv din cauza acestei bariere administrative, el este liber să folosească acest echipament de măsurare în continuare. Această situație este discriminatorie față de ceilalți furnizori și avantajează exclusiv furnizorul de servicii publice.	Se acceptă.
21.	La articolul 89, alin. (1) Ministerul Energiei nu a prezentat careva argumenta, analize, studii care ar constata că Piața Republicii Moldova nu este pregătită pentru limitarea furnizării în contextul art. 89 doar la consumatorii casnici.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus. Totodată, Studiul pieței gazelor naturale elaborat și aprobat de ANRE în anul 2024 relevă problemele pieței cu amănuntul

	De asemenea RM și-a asumat obligația de liberalizare integrală a pieței de gaze naturale. Astfel, conform Legii nr. 117 din 23.12.2009, Republica Moldova a aderat ca parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, semnat la Atena la 25 octombrie 2005, în conformitate cu termenele și condițiile stipulate în anexă la legea citată. Potrivit art. 2 pct. 2 din anexa la legea citată, Republica Moldova va asigura ca, în sensul Directivei 2003/54/EC și Directivei 2003/55/EC, să fie consumatori eligibili: – de la 1 ianuarie 2013 – toți consumatorii noncasnici; și – da la 1 ianuarie 2015 – toți consumatorii. Conform art. 2 pct. 28 din Directiva 2009/73/CE, consumator eligibil înseamnă consumatorul care este liber să cumpere gaze naturale de la furnizorul ales, în sensul articolului 37.	a gazelor naturale. De asemenea, hotărârea ANRE, adoptată în temeiul art. 114, alin. (4) urmează să indice în partea de motivare circumstanțele existente care justifică restricționarea etapizată a accesului consumatorilor finali, alții decât cei prevăzuți la articolul 89 alin. (1), la furnizarea gazelor naturale în contextul obligației de serviciu public.
22.	La articolul 89, la alin. (2¹) Propunerea privind excluderea lit. b) a fost susținută și de către Secretariatul Comunității Energetice. Or, într-adevăr, această normă creează condiții speciale pentru ca, concursul să fie câștigat de furnizorul care ocupă o poziție dominantă pe piață. Astfel nu poate fi vorba de concurență. Celelalte propuneri sunt îndreptate spre excluderea riscului în care furnizorul de serviciu public va afla în situația de imposibilitate să-și execute obligațiile de serviciu public. Totodată Ministerul poate să introducă careva concretizări pentru a exclude formulărilor criterii vagi și susceptibile de echivoc.	Nu se acceptă, După cum am menționat anterior, articolul 89, alin. (2¹) urmează a fi aplicat de ANRE în cazul în care eșuează procedura competitivă prevăzută la art. 89, alin. (2). Subliniem că cerințele aferente organizării procedurii competitive de impunere a obligației de serviciu public prevăzute la art. 89, alin. (2) sunt stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, iar criteriile de eligibilitate sunt stabilite la pct. 21 din Regulamentul menționat. Or, pct. 21 nu prevede un astfel de criteriu. Respectiv, orice furnizor de gaze naturale poate participa pentru a fi selectat de ANRE pentru a furniza gaze naturale în contextul art. 89. Cu privire la criteriile suplimentare propuse de Asociație, a se vedea explicațiile incluse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice.
23.	Articolul 89 de completat cu alin. (6): Propunerea noastră se referă drept condiție obligatorie la necesitatea excluderii obstacolelor în calea dezvoltării pieței gazelor naturale, în special, prețurile reglementate pentru furnizarea de gaze naturale trebuie să reflecte cu promptitudine costurile reale ale furnizorului și să nu permită acumularea devierilor tarifare. Această propunere este rezultatul practicii din anii precedenți, atunci când prețurile reglementate nu erau ajustate la timp. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Având această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. European Regulators Group for electricity and gas (ERGEG) și Energy Community Regulatory Board (ECRB) s-au expus cu referire la piața energiei electrice, opinie care prin analogie este valabilă și pieței gazelor naturale. În documentul din 2007 în care ERGEG își expune poziția, este subliniat că, construirea de piețe competitive de energie electrică este în interesul consumatorilor, iar reglementarea prețurilor pentru consumatorii finali, denaturează funcționarea pieței și pune în pericol atât securitatea aprovizionării, cât și eforturile de combatere a schimbărilor climatice. În mod similar, în documentul privind expunerea poziției din 2009 și 2011 ECRB a subliniat efectele negative ale reglementării prețurilor la energie la nivelul care nu reflectă costurile. De fapt, dacă prețurile reglementate pentru consumatorii finali nu reflectă pe deplin costurile, furnizorii care nu beneficiază de capacități semnificative de generare cu costuri reduse din cauza livrărilor care nu reflectă costurile impuse de legislația națională, prin contracte echivalente pe termen lung, nu vor putea face oferte competitive	Nu se acceptă, În primul rând, argumentele expuse de Asociatei nu corelează cu propunerea. Nu clară legătura dintre neajustarea la timp de către ANRE a prețurilor reglementate și propunerea privind ajustarea legislației pentru a permite altor furnizori care nu sunt înregistrați și licențiați în Republica Moldova de a desfășura activitatea de furnizare a gazelor naturale pe teritoriul țării. Totodată, pentru a permite furnizorilor din alte țări părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii Europene este necesar de armonizat și legislația fiscală pentru a aplica un tratament fiscal corect și nediscriminatoriu în raport cu toți participanții de pe piața gazelor naturale. Deciziile respective urmează a fi evaluate și implementate gradul, odată cu ajustarea legislației corespunzătoare.

	24.	La articolul 90 alin. (2¹): Propunerea privind excluderea lit. b) a fost susținută și de către Secretariatul Comunității Energetice. Or, într-adevăr, această normă creează condiții speciale pentru ca, concursul să fie câștigat de furnizorul care ocupă o poziție dominantă pe piață. Astfel nu poate fi vorba de concurență. Celelalte propuneri sunt îndreptate spre excluderea riscului în care furnizorul de serviciu public va afla în situația de imposibilitate să-și execute obligațiile de serviciu public. Totodată Ministerul poate să introducă careva concretizări pentru a exclude formulărilor criterii vagi și susceptibile de echivoc.	Nu se acceptă, După cum am menționat anterior, articolul 90, alin. (2¹) urmează a fi aplicat de ANRE în cazul în care eșuează procedura competitivă prevăzută la art. 90, alin. (2). Subliniem că cerințele aferente organizării procedurii competitive de impunere a obligației de serviciu public prevăzute la art. 90, alin. (2) sunt stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public furnizorilor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 518/2024, iar criteriile de eligibilitate sunt stabilite la pct. 21 din Regulamentul menționat. Or, pct. 21 nu prevede un astfel de criteriu. Respectiv, orice furnizor de gaze naturale poate participa pentru a fi selectat de ANRE pentru a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Cu privire la criteriile suplimentare propuse de Asociație, a se vedea explicațiile incluse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice.
	25.	La Articolul 96. alin. (3) lit. h), Pentru orice tip de achiziție, fie prin Bursă fie prin alte mecanisme trebuie să fie întocmite Caiete de sarcini, deoarece pot fi admise abuzuri. Astfel rolul statului, prin legile adoptate, este să excludă aceste abuzuri.	Nu se acceptă, Propunerea respectivă contravine spiritului acquis-ului Uniunii Europene care reglementează sectorul gazelor naturale. Totodată, achizițiile de gaze naturale prin intermediul platformelor de achiziționare urmează a fi efectuate cu respectarea condițiilor stabilite în cadrul platformelor respective.
	26.	Art. 100. alin. 4¹) Propunerea noastră se referă drept condiție obligatorie la necesitatea excluderii obstacolelor în calea dezvoltării pieței gazelor naturale, în special, prețurile reglementate pentru furnizarea de gaze naturale trebuie să reflecte cu promptitudine costurile reale ale furnizorului și să nu permită acumularea devierilor tarifare. Această propunere este rezultatul practicii din anii precedenți, atunci când prețurile reglementate nu erau ajustate la timp. Subliniem faptul că pct. 60 și pct. 60¹ nu sunt produc efectele pentru care au fost adoptate, iar în practică prețurile reglementate sunt aprobate cu întârziere și sunt acumulate devieri financiare semnificative. Având această Metodologie în vigoare, nu toate devierile financiare (nu în volum deplin) sunt aprobate de ANRE în procedura de ajustare a prețurilor reglementate. Această situație afectează dezvoltarea concurenței în folosul furnizorului de serviciu public. Și nu permite consumatorilor finali care procură gazele naturale de la furnizorul de serviciu public să înțeleagă corect care este prețul real al gazelor consumate. European Regulators Group for electricity and gas (ERGEG) și Energy Community Regulatory Board (ECRB) s-au expus cu referire la piața energiei electrice, opinie care prin analogie este valabilă și pieței gazelor naturale. În documentul din 2007 în care ERGEG își expune poziția, este subliniat că, construirea de piețe competitive de energie electrică este în interesul consumatorilor, iar reglementarea prețurilor pentru consumatorii finali, denaturează funcționarea pieței și pune în pericol atât securitatea aprovizionării, cât și eforturile de combatere a schimbărilor climatice. În mod similar, în documentul privind expunerea poziției din 2009 și 2011 ECRB a subliniat efectele negative ale reglementării prețurilor la energie la nivelul care nu reflectă costurile. De fapt, dacă prețurile reglementate pentru consumatorii finali nu reflectă pe deplin costurile, furnizorii care nu beneficiază de capacități semnificative de generare cu costuri reduse din cauza livrărilor care nu reflectă costurile impuse de legislația națională, prin contracte echivalente pe termen lung, nu vor putea face oferte competitive	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile expuse în Sinteza elaborată în contextul primei runde de consultări publice. Totodată, reiterăm că prin Hotărârea ANRE nr. 727/2022 a fost modificată Hotărârea ANRE nr. 355/2021 privind aprobarea Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate, în sensul reducerii pragului minim al devierilor tarifare care determină ajustarea prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale anumitor categorii de consumatori finali și a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune, în contextul obligațiilor de serviciu public.
	27.	La Articolul 108³ : reiterăm propunerea noastră. Reieșind din practică, furnizorii din Republica Moldova nu pot în mod direct accesa serviciile de înmagazinare a gazelor naturale fără a avea o sucursală sau o persoană juridică înregistrată în statul de referință.	Nu se acceptă, Reiterăm că în cazul delegării obligației de stocare către furnizorii de gaze naturale din Țările Părți ale Comunității Energetice și/sau din Statele Membre ale Uniunii, care nu sunt licențiați în Republica Moldova, ANRE nu va putea efectua

	Corespunzător, posibilitatea executării obligației de stocare prin acordarea furnizorilor a dreptului de a apela la intermediari (traderi) vine în susținerea executării corespunzătoare a obligației de stocare. Mai mult ca atât, susținem propunerea Secretariatului Comunității Energetice potrivit căreia: referitor la obligațiile de stocare a gazelor naturale, Secretariatul Comunității Energetice propune ca: - furnizorii de gaze naturale care dețin mai puțin de 1% din cota de piață să fie exonerați de obligațiile de stocare; - furnizorii care depășesc obiectivele de stocare să primească beneficii precum scutirea treptată de impozitul pe venit.	controlul executării obligației de stocare. Astfel, în cazul unui deficit de gaze naturale pe piețele angro din regiune, există riscul că vor fi afectați consumatorii finali ai furnizorilor de rea-credință. Cu privire la excluderea anumitor categorii de furnizori de gaze naturale de la obligația de crearea stocurilor de gaze naturale, considerăm că, în lipsa unei entități de stocare care să preia obligația respectivă în schimbul unei plăți din partea furnizorilor în cauză, abordarea propusă de Asociație este discriminatorie atât în raport cu ceilalți furnizori de gaze naturale, precum și în raport cu consumatorii finali ai acestora, care contribuie la crearea stocurilor respective prin intermediul prețurilor aplicate. Cu privire la eventuale facilități fiscale, în opinia noastră, o asemenea măsură echivalează cu ajutor de stat și urmează să fie analizată prin prisma Legii privind ajutorul de stat. În context, ținând cont de necesitatea promovării Proiectului respectiv pentru a soluționa problemele curente din sector, ne rezervăm dreptul să punem în discuție aplicarea măsurii respective la o etapa ulterioară după lansarea discuțiilor cu Consiliul Concurențe și Ministerul Finanțelor.
28.	La Articolul 113, Sancțiunea minimală „în valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor” o considerăm disproporționat de mare, contraproductivă și va afecta situația financiară a agentului economic. Totodată, mărimea sancțiunii „de la 3% la 7%” nu este argumentată prin careva analiză și nu sunt prezentate argumente în susținerea acesteia. Din acest considerent propunem determinarea unei sancțiuni de încurajare a agentului economic în vederea executării obligației de constituire a stocurilor de securitate „ <i>de la 3% la 7% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor</i>”. Cu referire la alin. 1⁴ propunem excluderea acesteia deoarece aceasta dublează conținutul alin 1³ sau să fie introdusă o concretizare că aceasta sancțiunea se aplică în cazul neexecutării repetate a obligației de formare a stocurilor de securitate. În acest caz sancțiune urmează să fie <i>de la 7% la 15% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor</i>”.	Nu se acceptă, Articolul 113 va fi aplicat doar în cazul în care furnizorii de gaze naturale nu își vor executa obligația de stocare. Totodată, stabilirea sancțiunii în valoare de 3% la 7% din valoarea stocurilor de gaze naturale care urmau să fie create de furnizor, poate fi interpretată de către furnizorii obligați inclusiv ca o măsură de încurajare a acestora de a nu întreprinde acțiunile prevăzute la articolele 108² – 108³, întrucât acestea sunt disproporționat de mici în raport cu obligația stabilită. De asemenea, reiterăm că în contextul în care Republica Moldova este dependentă de importul gazelor naturale, este imperativă asigurarea realizării stocurilor de gaze naturale conform mecanismului prevăzut la 108² – 108³.
29.	Articolul 114, alin. (4), Această normă este cea mai importantă cu referire la liberalizarea pieței. Prin abordarea propusă de Minister, în lege nu se va prevedea nici un termen limită pentru liberalizarea pieței. Aceasta în condițiile în care etapele de liberalizare a pieței gazelor naturale au fost incluse în legea 108 în decembrie 2023 și Ministerul Energiei a informat despre aceasta traderii internaționali în cardul primului Forum de gaze naturale din Republica Moldova „De la monopol la piața liberă” în luna mai 2024, dar și toți consumatorii mari prin scrisoare expediată nemijlocit acestora. Corespunzător îndemnăm autoritățile să respecte principiul previzibilității și stabilității legislației. Tărăgănarea procesului de liberalizare a pieței gazelor naturale afectează negativ dezvoltarea economică a țării, știrbește din atractivitatea investițiilor în sectorul gazelor naturale, dar și influențează negativ asupra mărimea prețurilor reglementate pentru consumatorii finali. De asemenea amintim că Republica Moldova și-a asumat obligația prin Legea nr. 117/2009 să liberalizeze piața gazelor naturale până la 01.01.2015. Astfel, schimbarea radicală a conceptului de liberalizare prin excluderea din legea a termenilor concreți și delegarea acestei sarcini către ANRE fără stabilirea termenilor limită de liberalizare va duce la trăgănarea procesului de liberalizare sau mai rău stoparea acestuia și ieșirea de pe această piață atât a furnizorilor locali, cât și a pușinilor traderi europeni. Mai mult ca atât, ANRE este autoritatea publică care nu face politica în domeniul energetic, și nu poate stabili termenii de liberalizare a pieței. Aceasta este prerogativa Parlamentului. Subliniem fraza „Calendarul prevăzut în prezentul alineat poate fi revizuit de Agenție” care demonstrează că procesul de liberalizare declarat prin aceste modificări de fapt este formal și nu are scopul de a atinge un rezultat concret în termeni rezonabili.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus la subiectul liberalizării pieței gazelor naturale.

		Din aceste considerente este extrem de necesar de stabilit o claritate și previzibilitate în ceea ce ține de termenii de liberalizare păstrând continuitatea normelor în vigoare. În acest context vrem să atragem atenția că aceste obligații Republica Moldova și le-a asumat repetat prin Scrisoarea de intenție semnată de Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană la data de 4 februarie 2025, aceasta fiind una din condițiile obligatorii pentru obținerea finanțării.	
	30.	Dispoziții finale și tranzitorii, În Articolul II nu este indicată obligația de modificare a Metodologiei de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate de producere a energiei electrice de către centralele de termoficare urbane și tarifelor pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice, aprobată prin Hotărârea nr. 396/2019, în privința excluderii barierei administrative referitor la plafonarea prețului de achiziția a gazelor naturale prevăzute de pct. 28 din Metodologie.	Nu se acceptă, Legea de modificare cuprinde în articolul dedicat dispozițiilor finale și tranzitorii doar acele prevederi aplicarea cărora asigură implementarea normelor legii de modificare. Totodată, aceasta nu împiedică Asociația să se adreseze direct ANRE pentru a solicita inițierea modificării Metodologiei menționate.
	31.	La Art. II. (5), argumentele, după cum indică Ministerul „de mai sus” în vederea respingerii propunerii noastre nu se referă la esența acestei propuneri. Dorm să subliniem că, categoriile de consumatori și etapele de liberalizare a pieței pentru fiecare categorie de consumatori au fost introduse în Legea nr. 108/2016 în decembrie 2023. Corespunzător acestea urmează a fi păstrate în vederea păstrării continuității și stabilității legii. Schimbarea deasă a abordării este contraproductivă și descurajează participanții la această piață. Totodată, Ministerul la Forumul organizat în mai 2024 la care au fost invitați mai mulți traderi internaționali a prezentat succesele atinse prin modificările introduse la Legea nr. 108/2016 în decembrie 2023 prin prevederea termenilor concreți de liberalizare și a chemat toate părțile interesate să participe activ pe piața gazelor naturale. Iar acum, peste mai puțin de 1 an, poziția statului se schimbă radical și prin aceasta se anulează toate progresele atinge până acum. De asemenea nu este clar termenul de 30 de zile acordat ANRE pentru stabilirea categoriilor de consumatori, în situația în care abia până la 01.01.2026, conform art. 114 alin. 4 din proiectul legii, ANRE trebuie să elaboreze Conceptul.	Nu se acceptă, A se vedea explicațiile de mai sus la subiectul liberalizării pieței gazelor naturale. Totodată, norma de la art. 114, alin. (4) (Art. I, pct. 47 din Proiectul legii), care stabilește ca termen limită, termenul de 1 octombrie 2025, pentru aprobarea hotărârii de stabilire a calendarului privind restricționarea accesului unor categorii de consumatori finali, nu contravine prevederii de la Art. III, alin. (4) din Proiectul legii. Pentru stabilirea de către ANRE a pragurilor de consum necesare identificării și atribuirii categoriilor de consumatori în funcție de consumul de gaze naturale, nu este necesară efectuarea unei analize a pieței gazelor naturale, ci este suficientă prezentarea de către operatorii de sistem a datelor de consum.
SRL „Gagauz-Gaz” <i>Scrisoarea nr.242 din 07.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Agenția „MOLDSILVA” <i>Scrisoarea nr.AM-02/12 din 02.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	
SRL „Orhei-Gaz” <i>Scrisoarea nr.185 din 07.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-
SRL „Ungheni-Gaz”		Nu au fost prezentate propuneri suplimentare	
Agenția Servicii Publice <i>Scrisoarea nr.01/4927 din 08.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	
SA „Termoelectrica” <i>Scrisoare nr.79/2539 din 02.04.2025</i>		Comunică despre lipsa de propuneri și obiecții	-

Expertizare			
Ministerul Justiției Scrisoarea nr.04/2-3572 din 09.04.2025	1.	Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, Proiectul de act normativ este elaborat în scopul stabilirii și implementării unor reglementări ce vor contribui la promovarea securității energetice, liberalizarea pieței gazelor naturale și îmbunătățirea gestionării și întreținerii rețelelor de gaze. Obiectivele urmărite prin promovarea proiectului constau în asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei situații de criză; reducerea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali din ambele maluri ale Nistrului; atingerea unui nivel admisibil de securitate energetică, asigurând în același timp aprovizionarea consumatorilor finali cu gaze naturale, la prețuri accesibile. În context, raționamentele expuse de inițiator în notă reflectă motivul emiterii actului normativ.	Se ia act.
	2.	La Art. I La pct. 1 la alineatul al doilea, în partea dispozitivă, textul „- după definiția noțiunii de „rețea de transport al gazelor naturale” se introduce definiția noțiunii de „rezervare de capacitate”, cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul: „după noțiunea „rețea de transport al gazelor naturale” se completează cu noțiunea „rezervare de capacitate” cu următorul cuprins:”, urmat de redarea noțiunii propriu-zisă;	Se ia act. Urmare a propunerii SRL „Rotalin Gaz Trading”, noțiunea de „rezervare de capacitate” a fost exclusă. Noțiunile specifice Codului rețelelor trebuie să se regăsească în Cod și să nu dubleze prevederile acestuia.
	3.	la alineatul al treilea, textul „definiția noțiunii de „întreprinderi mici” se exclude” se va substitui cu textul: „noțiunea „întreprinderi mici” se exclude”; ultimul alineat se va completa cu mențiunea „cu următorul cuprins”.	Se acceptă.
	4.	La pct. 3 , nu este clar raționamentul modificării art. 4 alin. (2 ¹), ce stabilește competența Guvernului, din care motiv se va explica de către autorul proiectului.	Se ia act. Art. 4 alin. (2 ¹) a fost modificat în legătură cu revizuirea mecanismului de instituire și menținere a stocurilor de gaze naturale, prevăzut la articolele 108 ² și 108 ³ . Astfel, în contextul în care obligația de instituire și menținere a stocurilor este transferată în sarcina furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul, considerăm judicios ca atribuția de stabilire a cantității totale de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare să fie stabilită în sarcina ANRE.
	5.	La pct. 4 , în partea dispozitivă, termenul „cuvintele”, în ambele cazuri, se va substitui cu termenul „textul”. La formularea amendamentelor se va ține cont că, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă, cuvântul „sintagma” se utilizează cu referire la un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare; cuvântul „textul” se folosește pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se utilizează termenii „cuvântul”/„cuvintele”, după caz, termenii „cifra”/„cifrele”. Observația dată este valabilă pentru toate referirile ulterioare din proiect.	Se acceptă.
	6.	La pct. 5: în dispoziția de completare a art. 7 cu alin. (4 ²), textul „alineatele (4 ²)” se va substitui cu textul „alineatul (4 ²)”. Totodată, semnalăm că, referințele la elementele structurale în tot textul proiectului urmează a fi redactate fie desfășurat, fie în varianta prescurtată (articolul, alineatul sau art., alin.); în redacția propusă a alin. (4 ²), pentru o completă informare juridică, textul „art. 44 – art. 45” va fi substituit cu textul „art. 44 și 45;”.	Se acceptă.
	7.	La pct. 6 , propunem expunerea în redacție nouă a alin. (4 ¹) și (4 ²) din art. 14, or, în redacția actuală, este prevăzută solicitarea de către Agenție a avizelor Serviciului de Informații și Securitate și Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, iar prin simpla excludere a sintagmei „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor”, în cuprinsul respectivelor alineate va rămâne referința la avize, fapt ce va crea confuzii la interpretarea și aplicarea normei.	Se acceptă.
	8.	La pct. 8: în redacția propusă a alin. (7) din art. 16, se vor exclude, în ambele cazuri, cuvintele „din prezentul articol” (observația este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect). Se va reține că, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ; totodată, subliniem că, într-o enumerare de	Se acceptă.

	referințe, denumirea elementului structural nu se repetă (de exemplu, textul „lit. b) – lit. g)” se va substitui cu textul „lit. b) - g)”). Observația dată este valabilă și pentru restul cazurilor similare din proiect.	
9.	La pct. 9: textul „alineatul (3 ¹) se completează la sfârșit cu următoarea frază:” urmează a fi substituit cu textul „alineatul (3 ¹) se completează cu un enunț cu următorul cuprins:”, urmat de redarea acestuia (observație valabilă și pentru pct. 12 ce modifică art. 42 alin. (14), precum și pentru alte cazuri similare din proiect). Totodată, se va reține că, la completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia;	Se acceptă.
10.	textul „(5 ¹), (5 ²) și (5 ³)” se va substitui cu textul „(5 ¹) - (5 ³)”, deoarece în cazul în care se enumeră mai mult de două elemente structurale consecutive, acestea se expun cu utilizarea cratimei (observația este valabilă pentru toate cazurile similare din text).	Se acceptă.
11.	La pct. 10, în partea dispozitivă, textul „fraza a 2-a” se va substitui cu cuvintele „propoziția a doua”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.
12.	La pct. 14: în dispoziția de completare a art. 49 alin. (1), pentru rigoare normativă, expresia „se introduce” se va substitui cu cuvintele „se completează”;	Se acceptă.
13.	textul „se completează cu un alineat nou, cu următorul cuprins:” se va substitui cu textul „se completează cu alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins:”.	Se acceptă.
14.	La pct. 20: în partea dispozitivă, se va exclude textul „După articolul 85” ca fiind excedent;	Se acceptă.
15.	în redacția propusă a art. 85 ¹ alin. (2), sintagma „în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1)” urmează a fi reformulată, deoarece în varianta dată este lipsită de claritate.	Se acceptă, Prevederea de la alin. (2) a fost modificată pentru claritate.
16.	La pct. 22, prin care se propune completarea cu art. 87 ¹ după art. 86 și până la art. 87, atenționăm că în cazul în care se intenționează completarea cu un articol nou după art. 86, acesta urmează a fi numerotat ca art. 86 ¹ .	Se acceptă.
17.	La pct. 23, prin care art. 87 se completează cu alin. (13), cuvântul „rezilia” se va substitui cu cuvântul „rezolvi”, conform terminologiei utilizate în Codul civil al Republicii Moldova.	Se acceptă.
18.	La pct. 24: dispoziția de completare a alin. (2) se va reda după cum urmează: „alineatul (2) se completează la început cu un enunț cu următorul cuprins:”;	Se acceptă.
19.	în redacția propusă a alin. (3 ³), propoziția a doua, semnalăm caracterul incert al sintagmei „Prin derogare de la acest principiu”. Atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare, neputând fi extinsă prin interpretare. În cazul reglementărilor derogatorii, se va folosi formula „prin derogare de la”, urmată de menționarea reglementării concrete de la care se derogă.	Se acceptă.
20.	La pct. 25, dispoziția de la alin. (2 ¹), textul „ultima fraza se expune după cum urmează:” va fi substituit cu textul „ultimul enunț va avea următorul cuprins:” (observația este valabilă și pentru pct. 26). Totodată, conținutul lit. g), ce se referă la „alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției” stabilește competențe nelimitate și exagerate ale Agenției și urmează a fi exclus din proiect (valabil și pentru cele propuse la pct. 26, ce vizează art. 90 alin. (2 ¹) lit. g)).	Se acceptă parțial, Prevederile de la art. 89 alin. (2 ¹) lit. g) și de la art. 90 alin. (2 ¹) lit. g) au fost modificate în sensul specificării faptului că alte cerințe urmează a fi stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, care urmează a fi elaborat și consultat de ANRE cu părțile interesate în conformitate cu Legea 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.
21.	La pct. 28, semnalăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor elemente structurale ale actului normativ se utilizează expresia „se abrogă” și nu „se exclude”, care se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții. Reiterăm observația dată inclusiv pentru pct. 40, 43, 44 și 45. În subsidiar, având în vedere că normele privind studiu sunt propuse spre abrogare, urmează a fi revizuită și denumirea art. 97.	Se acceptă.
22.	La pct. 30, în dispoziția de modificare a art. 97 ² alin. (8), textul „în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „cu următorul cuprins:”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.

	23.	La pct. 31 , în dispoziția de modificare a art. 97 ³ alin. (1), textul „se expune în următoarea redacție:” se va substitui cu textul „va avea următorul cuprins:”. Reiterăm observația pentru toate situațiile similare din proiect.	Se acceptă.
	24.	La pct. 32 , atragem atenția că modificările propuse la alin. (2) sbp. 1) din art. 97 ⁴ se vor menționa doar cu referire la litere, fără a se indica repetat alin. (2) sbp. 1).	Se acceptă.
	25.	La pct. 35 și 36 , în partea dispozitivă, pentru expresiile „se înlocuiește”, „se înlocuiesc” urmează a fi utilizată expresia „se substituie”.	Se acceptă.
	26.	La pct. 38 , în redacția propusă a alin. (5 ¹) din art. 99, atragem atenția că este utilizată eronat sintagma „principiile stabilite la art. 99 ³ ”, întrucât la respectivul articol se conțin reglementări (condiții) privind tariful uniform de distribuție a gazelor naturale, dar nu principii. Prezenta observație este de ordin general și se referă la tot textul proiectului (a se vedea: art. 7 alin. (4 ²), art. 16 alin. (6 ¹), art. 17 alin. (5 ¹), art. 99 ³ alin. (1), art. 108 ² alin. (3), art. 114 alin. (3 ¹)).	Se acceptă. La alin. (5 ¹) din art. 99, cuvântul „principiile” a fost substituit cu cuvântul „cerințele”. În mod similar au fost efectuate modificări și în textul proiectului, la articolele specificate în aviz, cu excepția prevederii de la art. 114, alin. (3 ¹).
	27.	La pct. 39: în partea dispozitivă, cuvântul „Legea” este inutil și se va exclude; în redacția propusă a alin. (2) din art. 99 ³ , expresia „pe pagina sa electronică oficială” se va substitui cu textul „pe pagina web oficială”, potrivit terminologiei utilizate în Regulamentul cu privire la site-urile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice și la cerințele minime privind profilurile de socializare ale acestora, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 728/2023.	Se acceptă.
	28.	La Art. II: la alin. (1) cuvintele „de modificare” se vor exclude ca fiind excedente (observația se referă la toate situațiile similare din textul articolului);	Se acceptă.
	29.	La alin. (2) lit. a), atenționăm că, este expusă greșit dispoziția privind obligația Guvernului de a elabora și aproba cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale, întrucât subiectul implementării hărților digitale este străin obiectului de reglementare al acestui proiect. Astfel, norma respectivă se va revedea în acest sens.	Se ia act, Elaborarea și aprobarea cadrul normativ necesar pentru implementarea hărților digitale este necesar în scopul alinierii reglementărilor sectorului gaze naturale cu măsurile și obiectivele politicilor și strategiilor naționale privind tranziția către digitalizare și tehnologizare a proceselor , precum și cu Programul Uniunii Europene „Europa Digitală”, la care a aderat Republica Moldova în luna mai 2024 , prin demararea procesului de implementare a unui instrument digital de evidență și monitorizare a infrastructurii edilitare – harta digitală a infrastructurii de gaze naturale. Instituirea acestui instrument electronic va contribui la înregistrarea progreselor Republicii Moldova în atingerea obiectivelor stabilite în Recomandarea Consiliului de Asociere UE - Republica Moldova nr. 1/2022 din 22 august 2022, care se referă la Programul de Asociere UE - Republica Moldova , unul dintre obiectivele generale ale cooperării dintre UE și Republica Moldova fiind „Transformare digitală și rezilientă” (Obiectivul general IV).
	30.	la alin. (3), după textul „art. 108 ² alin. (3)” se va completa cu textul „din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale” (cu același text se va completa și la alin. (4) lit. e)).	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție <i>Scrisoarea nr.06/2/6186 din 10.04.2025</i>	1.	III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului Art. I pct.5, 42, Art. II 5. La Articolul 7, Alin. (1), - la lit. f ¹) cuvintele ”din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național” se substituie cu cuvintele ”situate în regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați”; - se completează cu lit. f ³), cu următorul cuprins: „f ³) <u>desemnează</u> , la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, <u>o entitate</u> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați; 42. Articolele 108 ² și 108 ³ vor avea următorul cuprins: „Articolul 108 ² . Obligația de stocare a gazelor naturale. (1) În vederea <u>atenuării majorărilor bruște</u> ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, <u>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</u> , furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să creeze stocuri de gaze naturale în cantitățile și cu respectarea condițiilor stabilite în prezentul articol și în art. 108 ³ (în continuare - obligația de stocare). [...]	Se acceptă parțial, <u>Cu privire la desemnarea entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care activează operatorii de sistem nelicențiați</u> , precizăm că aceasta urmează să fie efectuată de către ANRE la propunerea organului central de specialitate. Totodată, aplicarea de careva criterii cu privire la desemnare, în speța dată, nu este oportună deoarece art. 85 ¹ stabilește cadrul juridic de reglementare pentru asigurarea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din regiunea în care nu sunt implementate principiile stabilite în Legea nr. 108/2016, inclusiv principiile necesare pentru asigurarea unui mediu concurențial privind achiziționarea gazelor naturale. Astfel, ținând cont de situația specifică și eventualul impact asupra consumatorilor finali din regiunea respectivă, nu pot fi aplicate mecanisme de piață la desemnarea entității responsabile de aprovizionare cu gaze naturale. Odată cu implementarea principiilor acquis-ului comunitar în regiunea din stânga Nistrului, inclusiv în ceea ce privește separarea activităților în sectorul gazelor naturale, asigurarea unui mediu concurențial pentru achiziția și furnizarea gazelor naturale, mecanismul respectiv va fi exclus. Concomitent, menționăm că mecanismul respectiv a fost introdus pentru a asigura posibilitatea achiziționării pe piața angro a Republicii Moldova a gazelor naturale destinate aprovizionării consumatorilor finali din stânga Nistrului, fără a fi afectată activitatea operatorului sistemului de transport, precum și pentru a se evita potențiale distorsionări pe piața gazelor naturale.

	(3) Anual, până pe 30 aprilie, Agenția stabilește și aprobă, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată, <u>lista furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale</u> (în continuare – furnizorii de gaze naturale obligați), precum și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. La stabilirea cantității totale și a cantității de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, Agenția <u>ține cont de principiile</u> stabilite la alin. (2) și (4), precum și de cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat.[...] Art. II. [...] (3) Prin derogare de la art. 108² alin. (3), Agenția stabilește și aprobă în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare, în baza informației prezentate de furnizorii de gaze naturale, cantitatea totală de gaze naturale care urmează să fie stocată pentru perioada rece a anului 2025-2026, <u>lista furnizorilor de gaze naturale obligați</u> și cantitățile de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat. Obiecții: Prevederile Proiectului citate <i>supra</i>, stabilesc competențe excesive în sarcina entității publice vizate, or, în lipsa unor referințe la criterii și norme procedurale aplicabile, reglementează atribuția i) <i>desemnării entității</i> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați ii) <i>stabilirii și aprobării listei furnizorilor</i> de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale. Carența în speță, denotă întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa exercitarea discreționară a atribuției prenotate și admiterea incidentelor de integritate/manifestări de corupție în context atât de către agentul public responsabil de implementare/persoana care are sau susține că are influență asupra acestuia, cât și subiecții vizați de acțiunile acestora. Subsecvent, cu referire la utilizarea expresiilor ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>”, ”<i>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</i>”, ”<i>ține cont de principiile</i>”, se remarcă incidența exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.54 alin.(1) lit.a), f) al Legii nr.100/2017 și pct.21, 54 a Indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă (https://www.justice.gov.md/public/files/daan/indicatii_metodologice_privind_regulile_de_tehnica_legislativa_completat.pdf). Astfel, apreciind prin prisma normelor de tehnică legislativă prenotate, se accentuează faptul că prevederile proiectului urmează a fi expuse în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie, iar dispozițiile cu caracter declarativ și de recomandare nu pot face obiectul unui act normativ. Recomandări: Reglementarea, sau stabilirea unei norme de trimitere pertinente vis-a-vis de criteriile aplicabile în contextul i) <i>desemnării entității</i> care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați ii) <i>stabilirii și aprobării listei furnizorilor</i> de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale; Excluderea expresiei ”<i>în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene</i>”; Substituirea expresiei ”<i>ține cont de principiile</i>” cu o expresiei ce vizează obligația respectării și aplicării nemijlocite a principiilor în speță; Reconsiderarea expresiei ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>” în sensul definirii clare a circumstanțelor vizate de către autor.	Cu privire la stabilirea la stabilirea și aprobarea listei furnizorilor de pe piața cu amănuntul, nu este necesară stabilirea de careva criterii, deoarece toți furnizorii de gaze naturale de pe piața cu amănuntul urmează să instituie și să mențină anumite cantități de stocuri de gaze naturale. Mai mult este publică informația din Registrul de licențiere al ANRE cu privire la persoanele juridice care dețin licența pentru furnizarea gazelor naturale. Totodată, la articolul 108², alin. (1) <u>au fost excluse cuvintele „în spiritul solidarității cu Țările Părți ale Comunității Energetice și cu Statele Membre ale Uniunii Europene”</u>. De asemenea, la articolul 108², alin. (3) <u>ultima frază</u> va avea următorul cuprins: „Cantitatea totală și cantitatea de gaze naturale ce urmează să fie stocată de fiecare furnizor de gaze naturale obligat, se stabilește de Agenție în conformitate cu cerințele stabilite la alin. (2) și (4), precum și reieșind din cota de piață a fiecărui furnizor de gaze naturale obligat pentru trimestrul precedent.”. Totodată, nu este necesară definirea expresiei ”<i>atenuării majorărilor bruște</i>”, întrucât crearea stocurilor de gaze naturale este o măsură preventivă care urmează să fie întreprinsă pentru a fi atenuate eventualele majorări semnificative ale prețurilor pentru gazele naturale.
2.	Art. I pct. 5 La Articolul 7, [...] Se completează cu alineatele (4²) cu următorul cuprins: „(4²) În legătură cu aplicarea mecanismului aferent tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale prevăzut la art. 99³, <u>Agenția desemnează entitatea pentru reconciliere</u>, determină și aprobă tariful	

	uniform de distribuție a gazelor naturale, plățile compensatorii de egalizare, precum și examinează și aprobă veniturile reglementate ale operatorilor sistemelor de distribuție, cu respectarea principiilor stabilite în prezenta lege. Agenția desemnează în calitate de entitate pentru reconciliere operatorul sistemului de distribuție care întrunește cumulativ următoarele cerințe: 1) operează activ în sectorul gazelor naturale, [...] Entitatea pentru reconciliere <u>se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</u>”. Obiecții: Utilizarea expresiei ”operează activ”, atribuie caracter ambiguu normei, fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de calitate a legii stabilite de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa multiple riscuri aferente interpretării extensive/restrictive a criteriului în speță. Subsecvent, cu referire la teza ”<i>Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</i>” se remarcă faptul că utilizarea concomitentă a cuvîntului ”<i>periodic</i>” și expresiei ”<i>pentru un termen de 5 ani.</i>” atribuie caracter ambiguu normei. Astfel, deși autorul reglementează termenul mandatului (5 ani), utilizarea cuvîntului ”periodic” poate condiționa revizuire a <i>deciziei privind desemnarea entității de reconciliere</i> înainte de expirarea termenului și desemnarea unei alte entități de reconciliere. În context, se remarcă insuficiența redacției propuse sub aspectului reglementării procedurii administrative și circumstanțelor ce pot constitui temei de revizuire a autorității de reconciliere înainte de expirarea termenului de 5 ani. Recomandări: Reconsiderarea expresiei ”<i>operează activ</i>”. Excluderea cuvîntului ”<i>periodic</i>” din conținutul tezei ”<i>Entitatea pentru reconciliere se desemnează periodic pentru un termen de 5 ani.</i>” În condițiile în care autorul vizează o procedură de revizuire a deciziei privind desemnarea entității de reconciliere înainte de expirarea termenului și desemnarea unei alte entități de reconciliere, se recomandă reglementarea <i>procedurii administrative și circumstanțelor</i> ce pot constitui temei de revizuire a autorității de reconciliere înainte de expirarea termenului de 5 ani.	Se acceptă, La articolul 7, alin. (4²), - în penultima frază cuvintele „operează activ în sectorul gazelor naturale” se substituie cuvintele „este titular de licență valabilă pentru distribuția gazelor naturale”; - în ultima propoziție cuvântul ”<i>periodic</i>” se exclude.
3.	Art.I, pct. 6 6. La Articolul 14, alin.(4¹) și alin.(4²) <u>cuvintele „Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor” se exclud;</u> Obiecții: Potrivit Sintezelor propunerilor la proiectul de Lege cu privire la gazele naturale (număr unic 128/MEn/2025), revizuirea prevederilor art.14 alin.(4¹) și alin.(4²) și <u>excluderea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor</u> din procedura de obținere a licențelor pentru activitățile prevăzute de art.12 alin.(2) lit.d¹) și e) al Legii nr.108/2016 (licență pentru stocarea gazelor naturale / licență pentru furnizarea gazelor naturale), este susținută de către entitatea publică vizată în condițiile unei redacții alternative, după cum urmează: <i>„Pentru activitățile prevăzute la art. 12, alin. (2), lit. d¹) și e), sub aspectul constatării riscurilor aferente securității statului, spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferații armelor de distrugere în masă, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să solicite furnizarea informațiilor cu privire la existența sau inexistența datelor despre figurarea persoanelor în investigațiile financiare efectuate către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în condițiile Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”.</i> Recomandări: Apreciind prin prisma exigențelor vizate de prevederile art.4¹-4² al Legii integrității nr.82/2017, ce vizează <i>Transparența afacerilor sectorului privat cu statul</i>, se recomandă reconsiderarea modificării propuse și optarea pentru redacția vizată de către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.	Nu se acceptă, Urmare a discuțiilor din cadrul ședinței comune cu ANRE, s-a constatat că nu este necesară completarea respectivă, întrucât existența sau inexistența datelor despre figurarea persoanelor în investigațiile financiare efectuate către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu constituie temei pentru respingerea de către ANRE a unei declarații privind eliberarea licențelor.
4.	Art. I pct.9, 12, 28, 34, 39 9. Articolul 17, [...] se completează cu alineatele (5¹), (5²) și (5³) cu următorul cuprins: [...] (5³) În cazul în care furnizorul desemnat în conformitate cu alin. (5) are nevoie de timp suplimentar pentru	Se acceptă parțial, La această etapă de dezvoltare a pieței de gaze naturale din Republica Moldova, având în vedere și caracterul volatil al indicatori principali ai piețelor concurențiale de gaze naturale atât la nivel regional, cât și la național, nu pot fi identificate în mod exhaustiv și neechivoc circumstanțele care

	organizarea activităților de facturare și servire a consumatorilor finali, Agenția <u>poate</u> prelungi termenul prevăzut la alin. (5²) cu cel mult 12 luni.”. 12. Articolul 42, alin. (14) se completează la sfârșit cu următoarea frază: „În cazul în care operatorul sistemului de transport nu execută proiectele de investiții aprobate, din motive neimputabile acestuia, Agenția <u>poate</u> reduce venitul reglementat al titularului de licență respectiv cu valoarea investițiilor nerealizate.” 28. La Articolul 97, [...] „(7¹) <u>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</u>, și după efectuarea unei analize pe piața angro a gazelor naturale, Agenția este în <u>drept să pună în aplicare</u> programe de cesiune a vânzării gazelor naturale ca măsură de promovare a concurenței și de asigurare a funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale.” 34. La Articolul 97⁶, alin. (1) se expune în următoarea redacție: ”(1) Agenția <u>poate</u> iniția investigații privind funcționarea pieței gazelor naturale, din oficiu sau la recepționarea unei cereri sau a unei sesizări prevăzute la Art. 97⁵, alin. (2).”; 39. Legea se completează cu Articolul 99³ cu următorul cuprins: „Articolul 99³. Tariful uniform de distribuție a gazelor naturale [...] (13) În funcție de premisele existente pe piața gazelor naturale, în contextul stabilirii politicii tarifare, Agenția <u>este în drept</u> să dispună prin hotărâre eliminarea mecanismului tarifului uniform de distribuție a gazelor naturale și stabilirea tarifelor de distribuție a gazelor naturale separat pentru fiecare operator al sistemului de distribuție.”. Obiecții: Determinarea competenței după formulă „<i>este în drept</i>”, „<i>poate</i>” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor, în condițiile în care formulează drepturile, obligațiile/îndatoririle entităților și agenților publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agentului public, care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public, pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale. Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele. În aceeași ordine de idei, riscul de coruptibilitate a utilizării formulelor permissive de reglementare este accentuat de utilizarea formulărilor ambigue („<i>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</i>”), care nu permit delimitarea clară și fără echivoc a circumstanțelor în care agentul public „este în drept” sau „poate” să exercite o anumită atribuție și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele (Art.I pct.28 al proiectului citat supra). Recomandări: Reconsiderarea formulelor permissive de reglementare a activității agenților publici. La Art. I pct.28 - revizuirea expresiei „<i>În funcție de evoluția pieței gazelor naturale</i>” în sensul delimitării clare a circumstanțelor vizate de autor care justifică și impun exercitarea prerogativelor de putere publică reglementate.	ar determina cu exactitate momentul de timp în care ar fi necesară implementarea programelor de ofertă obligatorie a gazelor naturale (gas-release programmes) pentru promovarea concurenței și asigurarea funcționării corespunzătoare a pieței gazelor naturale. Totodată, conferirea prin lege a dreptului ANRE de a implementa anumite soluții menite să introducă și să stimuleze concurența pe piețele de gaze naturale (fapt care constituie un obiectiv de bază al Legii nr. 108/2016) nu presupune implicit exercitarea în mod abuziv a prerogativelor de putere publică. De asemenea, articolul 17, alin. (5⁴), articolul 42, alin. (14) și articolul 976, alin. (1) au fost modificate în sensul dreptului de a decide modul de aplicare al acestora. .
5.	Art. I pct.20 După Articolul 85 se completează cu articolul 85¹, cu următorul cuprins: „Articolul 85¹. Aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați [...] (3) Prin derogare de la art. 92, alin. (3¹) entitatea de aprovizionare cu gaze naturale este obligată să își asume responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele create în legătură cu aprovizionarea cu gaze naturale a regiunii în care activează operatorii de sistem nelicențiați și urmează să încheie cu operatorul sistemului de transport contractul de echilibrare, în termenele stabilite în hotărârea Agenției prevăzută la alin. (1). Entitatea de aprovizionare a gazelor naturale este obligată să achite în termen plățile pentru dezechilibrele create, <u>precum și să depună garanțiile financiare aferente</u>. Obiecții: Prevederile proiectului citate supra nu concretizează volumul garanției, fapt care denotă întrunirea parțială a exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017 și poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente procesului reglementat. Recomandări: Reglementarea aspectului deficitar evidențiat supra.	Nu se acceptă, Modalitatea de determinare a cuantumului garanțiilor financiare, precum și cazurile în care acestea se depun sunt prevăzute în contractul de prestare a serviciului de transport, iar în conformitate cu art. 39, alin. (5), modelul contractului respectiv se aprobă de ANRE.
6.	Art. I pct.22	Se acceptă parțial, La etapa actuală, prevederile respective au fost excluse din Proiectul legii în contextul avizului

	22. Se completează cu Articolul 87¹, cu următorul cuprins: „Articolul 87¹ . Instrumente de comparare. (2) Instrumentul de comparare trebuie să corespundă cel puțin următoarelor cerințe: a) să fie <u>independent de participanții la piață</u> și să asigure faptul că întreprinderile de gaze naturale beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutărilor; b) <u>să indice în mod clar proprietarul acestuia</u>, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentul respectiv, <u>inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare</u>; (4) Alte părți terțe sunt în drept să dezvolte instrumente de comparare proprii cu condiția respectării cerințelor stabilite la (2). Instrumentele de comparare trebuie să fie certificate cu marcă de încredere, acordată de Agenție în mod nediscriminatoriu, la cererea dezvoltatorului respectiv. Agenția monitorizează respectarea de către dezvoltatorul instrumentului de comparare, certificat cu marcă de încredere, a cerințelor stabilite în prezentul Articol. (5) În cazul în care mai multe instrumente de comparare acoperă piața cu amănuntul a gazelor naturale, aceste instrumente trebuie să includă o gamă cât mai cuprinzătoare posibil de oferte de gaze naturale ce <u>acoperă o parte semnificativă a pieței</u>. În cazul în care un instrument de comparare nu acoperă complet piața cu amănuntul a gazelor naturale, acesta trebuie să includă o declarație clară în acest sens, prezentată înaintea afișării rezultatelor. Obiecții: Utilizarea expresiilor ”<i>să fie independent de participanții la piață</i>”, ”<i>să indice în mod clar proprietarul acestuia</i>”, ”<i>inclusiv și informații cu privire la modul de finanțare</i>;”, atribuie caracter ambiguu cerințelor aplicabile pentru instrumentul de comparare. Deficiența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017, iar implementarea normelor, în redacția propusă, va determina incertitudine, sub aspectul delimitării clare și fără echivoc a restricțiilor de finanțare aplicabile în context și <i>circumstanțelor</i> care sunt apreciate eventual ca o neîntrunire a calității ”<i>independent</i>”. În aceeași ordine de idei, se remarcă caracterul ambiguu atribuit normei de către expresia ”<i>acoperă o parte semnificativă a pieței</i>”. Subsecvent, cu referire la procedura de certificare, cu marcă de încredere, a Instrumentelor de comparare de către Agenție, se remarcă insuficiența reglementărilor propuse sub aspectul reglementării procedurii administrative desfășurate în context, fapt care poate condiționa discreția periculoasă a agentului public responsabil, de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public (tergiversarea examinării, examinare tendențioasă, stabilirea unor cerințe excesive/adaptate convenției anumitor persoane, etc.). Recomandări: Reglementarea clară și fără echivoc a restricțiilor de finanțare aplicabile în context și circumstanțelor care sunt apreciate eventual ca o neîntrunire a calității ”<i>independent</i>” (ținând cont de obiectul de reglementare, poate fi utilizat în context de reper prevederile art.25 al Legii nr.108/2016). Reglementarea unor norme procedurale de examinare a solicitărilor privind certificarea cu marcă de încredere (termenul de examinare/temei de refuz) și cerințe/condiții de certificare a Instrumentelor de comparare. Reconsiderarea expresiei ”acoperă o parte semnificativă a pieței” și concretizarea în termeni cuantificabili a aspectelor vizate de către autor.	ANRE. Cu toate acestea, menționăm că atât noțiunile la care se face referire, precum cât și prevederile din articolul respectiv corespund prevederilor similare din articolul 14 al Directivei UE nr. 2024/1788, care urmează a fi transpusă în legislația națională la o etapă ulterioare.
7.	Art. I, pct. 25-26, 33 25. La Articolul 89, [...] la alin. (2¹) ultima frază se expune după cum urmează: „Agenția atribuie funcția respectivă furnizorului de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: [...] g) <u>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției</u>.”. 26. La Articolul 90 alin. (2¹) ultima fraza se expune în următoarea redacție: „După examinarea circumstanțelor existente, <u>Agenția este în drept</u> să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care întrunește următoarele cerințe: [...] g) <u>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției</u>.”.	Se acceptă parțial, Prevederile de la art. 89 alin. (2¹) lit. g) și de la art. 90 alin. (2¹) lit. g) au fost modificate în sensul specificării faptului că alte cerințe urmează a fi stabilite în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, care urmează a fi elaborat și consultat de ANRE cu părțile interesate în conformitate cu Legea 100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

	33. Articolul 97⁵ va avea următorul cuprins: „Articolul 97⁵. Monitorizarea pieței gazelor naturale [...] (6) Agenția <u>aprobă hotărârea</u> prin care se <u>stabilește setul de cerințe</u> cu privire la examinarea denunțurilor și o publică pe site-ul web oficial. Obiecții: Prevederile proiectului citate supra, stabilesc atribuții extensive de reglementare în sarcina entității publice vizate, operînd în acest sens cu norme de blanchetă („<i>alte cerințe stabilite prin hotărârea Agenției</i>”). Riscul de corupție aferente delegării unor atribuții extensive de reglementare este accentuat de utilizarea în redacția propusă a 90 alin. (2¹) a unei formule permissive de reglementare (riscurile de corupție aferente utilizării unei formule permissive de reglementare au fost examinate anterior în compartimentul III obiecția 4 al prezentului raport de expertiză anticorupție). În context, se remarcă prevederile art.16 al Legii nr.100/2017 după cum urmează: <i>Articolul 16. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome (1) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. (2) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sînt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. [...]</i> Totodată, potrivit art.3 al Legii nr.100/2017: <i>Articolul 3. Principiile activității de legiferare (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: [...] d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; [...] f) respectarea ierarhiei actelor normative. (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.</i> În context, urmînd jurisprudența Curții Constituționale, reținem faptul că actul normativ aprobat de către entitățile prenotate, nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71). Astfel, se accentuează faptul că delegarea atribuției de aprobare a <i>cerințelor</i>, poate determina exercitarea unor atribuții extensive de reglementare, or apreciînd prin prisma art.3, 14, 16 al Legii nr. 100/2017, domeniul de intervenție normativă excede competența acesteia. Recomandări: Cu referire la modificările vizate de Art. I pct.25-26, se recomandă reglementarea exhaustivă a <i>cerințelor</i> vizate de autor. Revizuirea redacției propuse la Articolul 97⁵ cu restricționarea atribuțiilor de reglementare la aspecte ce țin de <i>procedura</i> de examinare a denunțurilor și reconsiderarea în acest sens a formulării „<i>stabilește setul de cerințe</i>”.	
8.	Art. I, pct.32 32. Articolul 97⁴, La alin. (2) sbpt. 1) lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”; La alin. (2) sbpt. 1) lit. b) cuvântul „consideră” se substituie cu cuvântul „demonstrează”; La alin. (2) sbpt. 1) lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”; La alin. (2) sbpt. 2) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”.	Se acceptă, Proiectul legii a fost completat cu un articol nou, articolul de modificarea a Codului penal, cu următorul conținut: „Art. II. – La articolul 244² din Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: - la lit. a) cuvântul „indicații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - la lit. c) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „semnale”; - la lit. d) cuvântul „informații” se substituie cu cuvântul „știri”, cuvântul „mesaje” se substituie cu cuvântul „semnale”, iar cuvântul „informațiile” se substituie cu cuvintele „știrile respective”.

	Obiecții: Modificările citate supra revizuire prevederile art.97⁴. <i>Interzicerea manipulării pieței gazelor naturale</i> al Legii nr.108/2016, în lipsa unei ajustări corespunzătoare a componentei de infracțiune vizată de prevederile art. 244² Cod Penal, potrivit cărora: <i>Articolul 244². Manipularea pe piața gazelor naturale și a energiei electrice. Acțiunea de manipulare pe piața gazelor naturale și a energiei electrice prin cel puțin una dintre următoarele modalități, dacă aceasta a cauzat daune în proporții deosebit de mari:</i> <i>a) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;</i> <i>b) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care stabilește sau prin care se încearcă stabilirea, în mod artificial, prin acțiunea uneia sau a mai multor persoane care acționează în mod concertat, a prețului unuia sau mai multor produse energetice angro;</i> <i>c) efectuarea unei tranzacții sau emiterea unui ordin de tranzacționare cu produse energetice angro care utilizează un instrument fictiv sau o altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro;</i> <i>d) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv al internetului, sau prin orice alte mijloace, a unor informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice angro, dacă persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că acestea sunt false,</i> <i>se pedepsește cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 5000 la 7000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> Deficiența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de prevederile art.3 al Legii nr.100/2017, potrivit cărora: <i>Articolul 3. Principiile activității de legiferare. (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice; (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;</i> Textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile. Concurența normelor de drept poate constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile. În cele din urmă, se remarcă exigențele de tehnică legislativă vizate de prevederile art.63 alin.(4) al Legii nr. 100/2017, după cum urmează: Articolul 63. Condițiile generale de modificare a actului normativ. <i>(4) Dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile finale ale actului normativ de bază. Dacă urmează a fi modificate mai mult de două acte normative, lista acestor modificări se expune în anexa la proiectul actului normativ de bază.</i> Recomandări: Ajustarea concomitentă a textelor regulatorii.	
9.	Art. I. pct.35	Nu se acceptă, Prevederea respectivă transpune prevederea corespunzătoare de la art. 16, alin. (2) din Regulamentul UE nr. 1227/2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (Regulamentul REMIT).

		35. Articolul 97⁷, [...] La alin. (4) cuvântul ”influențează” se înlocuiește cu cuvântul ”afectează”, iar cuvintele ” și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege,” se exclud; Obiecții: Potrivit redacției în vigoare Articolul 97⁷ alin. (4) (supus modificării): „În cazul în care există bănuieli rezonabile că în altă țară parte a Comunității Energetice sunt întreprinse acțiuni care influențează piața angro a gazelor naturale sau prețurile produselor energetice angro din Republica Moldova și care contravin principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței, stabilite în prezenta lege, Agenția este în drept să notifice despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice și să solicite luarea măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor respective.” Se remarcă faptul că utilizarea cuvântului ”<i>afectează</i>” prezumă existența unui prejudiciu înregistrat/constatat, fapt care restricționează spectrul de situații care urmează a fi notificate Comitetului de reglementare al Comunității Energetice, Secretariatul Comunității Energetice, cu solicitarea de luare a măsurilor necesare pentru atenuarea/eliminarea impactului acțiunilor notificate. În context, apreciind referința privind respectarea <i>principiilor privind excluderea abuzului pe piață și a manipulării pieței</i> și coroborat cu Articolul 97⁷ al Legii nr.108/2016 și art. 244² Cod Penal (citat ante în compartimentul III obiecția nr.8), se evidențiază caracterul disproporționat al modificărilor propuse de către autor (substituirea cuvântului ”<i>influențează</i>” cu cuvântul ”<i>afectează</i>”). Recomandări: Reconsiderarea modificării propuse.	În versiunea oficială în limba engleză a prevederii respective din Regulamentul REMIT în varianta adaptată și aprobată a Regulamentului UE nr. 1227/2011 prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice se utilizează în mod exhaustiv sintagma „care afectează piețele angro de energie...”: „Where a national regulatory authority suspects that acts <u>which affect wholesale energy markets or the price of wholesale energy products</u> in that Contracting Party are being carried out in another Contracting Party, it may request the Energy Community Regulatory Board and the Secretariat to ensure that the requirements of this Regulation are implemented in such Contracting Party <...>” Astfel, sintagma „care afectează...” este utilizată în speța dată în sensul de „care a avut impact asupra pieței”.
	10.	IV. Concluzia expertizei Potrivit notei de fundamentare, proiectul are drept scop stabilirea și implementarea unor reglementări ce vor contribui la promovarea securității energetice, liberalizarea pieței gazelor naturale și îmbunătățirea gestionării și întreținerii rețelelor de gaze. Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție. În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.a)-d) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului corespunde exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017. Examinarea prevederilor propuse, denotă unele deficiențe ce pot distorsiona procesele operaționale desfășurate de către entitatea publică prenotată și multiple riscuri de corupție aferente: - desemnării entității care urmează să aprovizioneze cu gaze naturale regiunea în care operează operatorii de sistem nelicențiați/entității de reconciliere; - stabilirii și aprobării listei furnizorilor de gaze naturale de pe piața cu amănuntul care urmează să instituie stocuri de gaze naturale; - implementării formulelor permissive de reglementare a activității agenților publici; - procedurii de certificare, cu marcă de încredere, a Instrumentelor de comparare; - exercitării unor atribuții extensive de reglementare; - atragerii la răspundere penală potrivit art. 244² Cod Penal; etc. Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la realizarea interesului public vizat de proiect, fapt care nu este detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017), în condițiile reconsiderării prin prisma riscurilor delimitate potrivit compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție.	Se ia act, Recomandările din Raportul de expertiză anticorupție, au fost luate în considerare la definitivarea Proiectului de lege. A se vedea explicațiile de mai sus.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN